

Inbraak in Nijmegen

- een onderzoek naar inbraak in
woningen en in auto's met behulp
van processen-verbaal en dader-
interviews -

Amsterdam, 10 mei 1993

Van Dijk, Van Soomeren en Partners, B.V.

Caro Vermeulen

Robert van Overbeeke

Inhoud

	pagina:
Inleiding	1
1 Beschrijving van het delict woninginbraak	4
1.1 Inleiding	4
1.2 Bevindingen	5
1.2.1 Delictsoorten	5
1.2.2 Seizoenen	5
1.2.3 Tijdstip	7
1.2.4 Wijken	8
1.2.5 Woningtype	10
1.2.6 Toegang tot het pand	11
1.2.7 Werkwijze	12
1.2.8 Buit	13
1.2.9 Overige gegevens woninginbrekers	15
2 Beschrijving van het delict auto-inbraak	20
2.1 Inleiding	20
2.2 Bevindingen	20
2.2.1 Delictsoorten	20
2.2.2 Seizoenen	21
2.2.3 Tijdstip	22
2.2.4 Wijken	23
2.2.5 Typering inbraakobject	24
2.2.6 Toegang tot de auto	25
2.2.7 Werkwijze	26
2.2.8 Buit	28
2.2.9 Overige gegevens auto-inbrekers	28
3 Houding tegenover inbreken	33
3.1 Houdingen van inbrekers	33
3.2 Houdingen van de directe omgeving	35
4 Stoppogingen	38
4.1 Aantallen en redenen	38
4.2 Rol van de reclassering	38
4.3 Rol van hulpverlenende instanties	39
4.4 Rol van vast werk	39
4.5 Rol van straf	40
4.6 Redenen om opnieuw te beginnen na stoppoging	40
4.7 Overstappen naar ander delict	41
Bijlagen	
1 Introductiebrief ter verkrijging van medewerking voor de dader-interviews	
2 Compleet overzicht van auto-inbraken naar automerk	

Inleiding

In opdracht van het Regionaal Bureau Criminaliteitspreventie (RBCP) Gelderland-Zuid te Nijmegen is een onderzoek verricht naar de belangrijkste kenmerken van de delicten woning-inbraak en auto-inbraak in de stad Nijmegen.

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van processen-verbaal en van interviews met daders, die tijdens de onderzoeksperiode (1989-1990) door politiekorpsen in de regio Gelderland-Zuid werden aangehouden voor de betreffende delicten.

De bevindingen ten aanzien van het delict woninginbraak zijn vergeleken met een recent gepubliceerd landelijk onderzoek naar dit delict¹, dat in opdracht van het Landelijk Bureau Voorkoming Misdrijven is uitgevoerd. Om redenen van vergelijkbaarheid is in het onderhavige onderzoek van dezelfde instrumenten en berekeningswijzen gebruik gemaakt als in het landelijke onderzoek.

Theoretisch kader

Bij de samenstelling van de dataverzamelings-instrumenten (check-list voor processen-verbaal en interview) hebben we ons - evenals in het landelijke onderzoek - laten leiden door de visie dat een dader rationele keuzes maakt bij het plegen van een delict, het zogenaamde 'Rationele keuze perspectief'². Meer in het bijzonder zijn we uitgegaan van de uitkomsten van een onderzoek van Bennett & Wright (1984)³. Op basis van een onderzoek onder woninginbrekers concludeerden deze auteurs dat een inbreker bij de keuze van object en werkwijze drie criteria hanteert, te weten:

- toegankelijkheid (de 'kraakbaarheid' van een pand);
- buit (tekenen van welstand, kans op aanwezigheid geld of goederen);
- pakkans (kans om op te vallen en kans om te vluchten).

De variabelen in de dataverzamelings-instrumenten hebben daarom telkens betrekking op één of meerdere van deze criteria. Dit leidt tot het onderzoeken van de volgende variabelen: seizoen, dag van de week, tijdstip, plaats, buurt, woningtype, woningkenmerken, benaderde gevel, benaderde gevelopening⁴ en werkwijze.

1 De rapportage van dit landelijke onderzoek bestaat uit vijf delen, namelijk:

- Korthals Altes, H.J. (m.m.v. A. van Hoek, M. Horde, R. Molenaar en P. van Soomeren) - Eindrapportage Modus Operandi-onderzoek Woninginbraken, deel A: onderzoeksresultaten. Bureau Landelijk Coördinator Voorkoming Misdrijven, Den Haag, 1989.
- Korthals Altes, H.J. (m.m.v. P. van Soomeren) - Eindrapportage Modus Operandi-onderzoek Woninginbraken, deel B: handleidingen. Bureau Landelijk Coördinator Voorkoming Misdrijven, Den Haag, 1989.
- Burik, A. van, R. van Overbeeke en P. van Soomeren (m.m.v. H.J. Korthals Altes) - Eindrapportage daderonderzoek. Bureau Landelijk Coördinator Voorkoming Misdrijven, Den Haag, 1991.
- Burik, A. van en P. van Soomeren - Woninginbraak; handleiding onderzoek woninginbraken. Bureau Landelijk Coördinator Voorkoming Misdrijven, Den Haag, 1992.
- Bruinink, H., H.J. Korthals Altes en P. van Soomeren - 'Extern gaan' met politiegegevens over woninginbraak. Bureau Landelijk Coördinator Voorkoming Misdrijven, Den Haag, 1992.

2 Zie bijvoorbeeld Cornish, D.B. en R.V. Clarke (red.) - The Reasoning Criminal; Rational Choice Perspectives on Offending, Springer Verlag, New York, 1986.

3 Bennett, T. en R. Wright - Burglars on burglary; prevention and the offender. Gower, Aldershot, 1984.

4 Onder gevelopening dient men te verstaan: deur, raam, bovenlicht en dergelijke.

Toegankelijkheid

Het criterium toegankelijkheid heeft te maken met het gemak waarmee een inbraakobject binnen te dringen is. Bennett & Wright noemen dit 'ease of entry' en geven hierbij onder meer de volgende voorbeelden: situering van de ingangen van een pand, sterkte van het hang- en sluitwerk, grootte van de ramen.

Buit

Het criterium buit spreekt voor zich: een inbraakobject is aantrekkelijk wanneer er aanwijzingen zijn dat er waardevolle goederen te halen zijn, of wanneer bekend is dat er waardevolle goederen voorhanden zijn.

Dit criterium speelt zowel mee bij de keuze van afzonderlijke inbraakobjecten als bij de keuze van buurten of woonwijken: buurten waarvan bekend is dat er veel dure woningtypen staan of dure auto's voor de deur staan, kunnen een aantrekkelijk gebied voor de inbreker vormen, zonder een specifiek pand of bepaalde auto op het oog te hebben.

Pakkans

Het risico om betrapt te worden en de mogelijkheden tot ontkomen bij betrapping vallen onder het criterium pakkans. Meer specifiek spelen bij betrappingsrisico onder meer de volgende variabelen mee: dekking, aanwezigheid of nabijheid van mensen, alarm of politie-surveillance; bij woninginbraak ook de aanwezigheid van de bewoners of een hond.

Bij vluchtmogelijkheden moet gedacht worden aan variabelen zoals: afstand tot de weg, aanwezigheid van vluchtroutes (bijvoorbeeld achterpaden, brandgangen).

Dataverzameling

De dataverzameling is volledig uitgevoerd door medewerkers van het Regionaal Bureau Criminaliteitspreventie Gelderland-Zuid, te weten:

- Angelique Demon;
- Ben van Ingen Schenau;
- Dick van Dalen.

Er is gebruik gemaakt van twee informatiebronnen:

- processen-verbaal van aangifte;
- interviews met daders.

Wat de **processen-verbaal** betreft, werd de dataverzameling bemoeilijkt door inconsistenties en incompleetheiden in de politie-registratie. Een aanzienlijk aantal processen-verbaal bleek niet bruikbaar voor de hier beoogde analyse omdat relevante informatie ontbrak. Voor andere processen-verbaal gold dat de informatie voor een belangrijk deel uit de zogenaamde 'vrije tekst' gehaald moest worden in plaats van uit de daarvoor bestemde categorieën. Dit heeft enerzijds de dataverzameling aanzienlijk vertraagd. Anderzijds heeft dit voor het onderhavige rapport tot gevolg gehad dat bij een aantal variabelen een fors percentage 'onbekend' voorkomt; uitspraken over die variabelen waren dan ook niet mogelijk. Dit is overigens alleen het geval bij het delict woninginbraak.

Een tweede belemmerende factor was dat de gegevens uit het toenmalige registratiesysteem niet omgezet konden worden in codes die met statistische computerpakketten (zoals het hier gebruikte SPSS) te verwerken zijn. Dit maakte een tijdroven-

de tussenstap noodzakelijk, waarin codering handmatig plaatsvond⁵. De codering vond plaats aan de hand van een voorgestructureerde check-list.

De afname van **interviews** met daders vond plaats met behulp van een gestructureerde vragenlijst, op het moment dat de rechercheverhoren waren beëindigd. Aanvankelijk is met diverse tijdstippen van interview-afname geëxperimenteerd: aan het begin van de verhoorfase, halverwege de verhoorfase en na afronding van de verhoren. De les hieruit was, dat er zeer onvolledige informatie werd verkregen wanneer de verhoren nog niet afgesloten waren. Wanneer men echter na de verhoorfase bij **dezelfde** daders terugkwam ter aanvulling van het interview, werd door de daders volop informatie verstrekt. Slechts een enkele vraag bleek tot onbetrouwbare antwoorden te leiden⁶.

Toen eenmaal gekozen was voor afname na de verhoorfase, verleenden alle benaderde daders op één na medewerking aan het interview. Het benaderen van daders geschiedde aan de hand van een introductiebrief⁷ (zie bijlage 1).

Het verzamelen van interviews bleek een tijdrovend proces. Hierbij speelden zowel praktische problemen als structurele problemen een rol.

Praktisch gezien bleek het niet altijd mogelijk meteen de reguliere werkzaamheden te staken om een interview af te nemen, zodra er een telefoontje kwam dat een dader van woning- of auto-inbraak was 'afgehoord'. Regelmatig zag de recherche zich door wettelijke voorschriften genoodzaakt een verdachte te laten gaan voordat het interview had kunnen plaatsvinden.

Een structureel vertragende factor was, dat er relatief weinig daders met de vereiste kenmerken werden aangehouden. Er verstreek zodoende veel tijd voordat er een acceptabel aantal interviews verzameld was.

Leeswijzer

Op verzoek van de opdrachtgever wordt deze rapportage eenvoudig en beknopt gehouden. In concreto worden er alleen beschrijvingen gegeven van de delicten woninginbraak en auto-inbraak. Aan de bevindingen worden geen conclusies verbonden. Dit mondt uit in de volgende opbouw van de rapportage:

- **Hoofdstuk 1** bevat een beschrijving van de kenmerken van het delict woninginbraak.
- In **hoofdstuk 2** wordt een beschrijving van het delict auto-inbraak gepresenteerd.
- In **hoofdstuk 3** wordt de houding van de daders en mensen in hun directe omgeving tegenover inbraak nader belicht.
- In **hoofdstuk 4** wordt ingegaan op de pogingen die daders hebben ondernomen om te stoppen met inbreken.
- In **bijlage 1** treft de lezer de introductiebrief aan die gebruikt is om aangehouden daders om medewerking aan het interview te verzoeken.
- In **bijlage 2** is een volledige lijst opgenomen van de automerken waarin blijkens de processen-verbaal is ingebroken.

⁵ Overigens is er inmiddels een verbeterd systeem in gebruik, dat wel meteen omgezet kan worden in met de computer te verwerken codes.

⁶ Het gaat hier om de vraag van wie het plan om te gaan inbreken afkomstig was. Geen enkele dader zegt dat het plan van hemzelf kwam. Dit lijkt onwaarschijnlijk.

⁷ Het vermoeden bestaat dat deze brief een belangrijke rol heeft gespeeld bij het verkrijgen van medewerking. In het parallel lopende landelijke onderzoek werd namelijk, na aanvankelijk tegenvallende medewerking van daders, overgeschakeld op de in Nijmegen ontwikkelde introductiebrief. Hierna steeg de medewerking van daders bij het landelijke onderzoek aanzienlijk.

1 Beschrijving van het delict woninginbraak

1.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste kenmerken van het delict woninginbraak in de gemeente Nijmegen geschetst. Dit gebeurt aan de hand van een analyse van **processen-verbaal van aangifte** van dit delict uit de periode 1-1-1989 tot en met 31-12-1990; daarnaast vindt een analyse plaats van **interviews met verdachten**⁸ die in dezelfde periode zijn aangehouden onder de verdenking zich te hebben schuldig gemaakt aan woninginbraak.

De processen-verbaal zijn geselecteerd door het Regionaal Bureau Criminaliteitspreventie (RBCP) Gelderland-Zuid uit het bestand van de gemeentepolitie Nijmegen. De selectie vond willekeurig plaats volgens het principe 'elk tiende proces-verbaal komt in aanmerking'. Uiteindelijk werden op die wijze 570 processen-verbaal in de analyse betrokken.

De informatie werd door het RBCP gecodeerd, waarbij gebruik is gemaakt van door de onderzoekers voorgestructureerde codeformulieren. Analyse geschiedde met behulp van het statistische computerpakket SPSS/PC+.

De interviews met daders zijn eveneens uitgevoerd door medewerkers van het RBCP. Kandidaten voor interviews waren verdachten van woninginbraak, die op politiebureaus in de regio Gelderland-Zuid 'binnen kwamen'. Zij werden door RBCP-medewerkers benaderd met het verzoek tot medewerking aan het interview, nadat de rechercheverhoren waren afgesloten. Omdat het aantal interviews dat zo gerealiseerd werd, achter bleef bij de verwachting, zijn ook in gevangenissen en huizen van bewaring enkele interviews afgenomen⁹. Interviewafname heeft plaatsgevonden tussen 1-1-1989 en 31-1-1991. In totaal zijn er dertien interviews met betrekking tot woninginbraak gerealiseerd. Alle geïnterviewde daders zijn mannen. Elf van hen zijn in Nederland geboren, één in Suriname en één in Marokko. De gemiddelde leeftijd bedraagt 20 jaar.

In het onderhavige hoofdstuk worden de bevindingen vergeleken met **landelijke** gegevens over woninginbraken. Deze landelijke gegevens zijn afkomstig uit een recent onderzoek dat in opdracht van het Landelijk Bureau Voorkoming Misdrijven te Den Haag is uitgevoerd¹⁰. In dit onderzoek is van diverse gegevensbronnen gebruik gemaakt, waaronder van processen-verbaal en daderinterviews. Er zijn 4146 processen-verbaal geanalyseerd en 106 daderinterviews.

De **processen-verbaal** van het landelijke onderzoek zijn verzameld door medewerkers van Rijkspolitie, Gemeentepolitie, Regionale Bureaus Voorkoming Misdrijven en van onderzoeksbureau DSP in de gemeenten Haarlem, Zaanstad, Hilversum, Zoetermeer, Weert en Schagen.

De **interviewgegevens** van het landelijke onderzoek zijn afkomstig uit de regio's Noord-Holland Noord, Noord-Holland Oost, Groningen, Friesland, Flevoland,

8 Hierna 'dader-interviews' te noemen.

9 In het landelijke onderzoek werd eveneens deze procedure gevolgd. Bij dat onderzoek is een vergelijking van de groep gedetineerden met de groep verdachten op enkele variabelen (nl. aantal gepleegde woninginbraken, geboorteland, leeftijd) uitgevoerd. Deze vergelijking toonde aan dat er geen significante verschillen tussen beide groepen bestaan op deze variabelen.

10 Voor een literaturopgave van deze rapportage wordt verwezen naar noot 1.

Overijssel West, Gelderland Noord, Gelderland Oost, Gelderland Zuid, Zuid-Holland Midden, Noord-Brabant West, Noord-Brabant Oost, Limburg Noord en Zeeland; alle interviews werden afgenomen door politiefunctionarissen, meestal medewerkers van het RBCP in de betreffende regio. Zoals gezegd dienen de resultaten van het landelijke onderzoek als vergelijkingsgrond voor het onderhavige onderzoek.

1.2 Bevindingen

1.2.1 Delictsoorten

We onderscheiden drie delictsoorten:

- 1 Diefstal met braak: er zijn braaksporen aangetroffen en er worden voorwerpen vermist;
- 2 Diefstal zonder braak: er zijn geen braaksporen aangetroffen, er worden wel voorwerpen vermist (insluiping);
- 3 Poging tot inbraak: er zijn braaksporen aangetroffen, maar de dader is er niet in geslaagd binnen te komen/voorwerpen mee te nemen.

Tabel 1: Delictsoorten (1989-1990)

	Nijmegen %	Landelijk %
Diefstal met braak	63	68
Diefstal zonder braak	14	15
Poging tot inbraak	24	18
Totaal	100	100

Uit de tabel blijkt dat het merendeel ($\pm 2/3$) van de processen-verbaal 'diefstal met braak' betreft, een kwart van de gevallen 'pogingen' en ongeveer één op de acht 'diefstal zonder braak' (insluiping). Als we de Nijmeegse percentages vergelijken met de landelijke, dan zien we dat de verdeling over de drie delictsoorten grotendeels overeenkomt. In de landelijke percentages liggen 'diefstal zonder braak' en 'poging tot inbraak' wat dichterbij elkaar dan in de Nijmeegse percentages. Het grootste verschil (6%) zit tussen de 'pogingen tot inbraak' in Nijmegen en die in het landelijk onderzoek: het aandeel pogingen is in Nijmegen groter dan landelijk.

1.2.2 Seizoenen

We hebben de verdeling van het aantal woninginbraken over de seizoenen onderzocht. Bij de verdeling is uitgegaan van de datum waarop aangifte is gedaan (tabel 2).

Tabel 2: Verdeling over de seizoenen (1989-1990)

	Nijmegen %	Landelijk %
Winter	33	28
Lente	17	18
Zomer	24	21
Herfst	23	32
Onbekend	4	--
Totaal	100	100

In Nijmegen zijn de meeste inbraken (33%) gepleegd in de winter, de minste inbraken (17%) in de lente. Het hoge aantal inbraken tijdens de wintermaanden lijkt voor de hand te liggen: een groot deel van de dag is het donker en dat biedt daders meer gelegenheid tot inbreken.

De landelijke percentages laten een iets andere verdeling over de seizoenen zien; de meeste inbraken zijn in de herfst gepleegd (32%), op de voet gevolgd door de winter (28%). De lente scoort in beide onderzoeken het laagst.

Dat de factor 'donker' een rol speelt blijkt ook uit de daderinterviews, waarin zeven van de dertien daders zeggen "liever bij donker in te breken" en vier daders zeggen "alleen bij donker in te breken". Twee daders maakt het niet uit of het donker is.

Zoals gezegd onder het kopje 'delictsoort' (1.2.1) spreekt men van 'insluiping' wanneer er geen braaksporen worden aangetroffen, maar wel voorwerpen worden vermist. De dader is dan bijvoorbeeld met een valse sleutel of via een openstaand(e) deur of keukenraam binnengekomen. Het ligt voor de hand dat in de zomer meer ramen en deuren openstaan dan in de winter. Een logische veronderstelling zou dus zijn dat het aantal insluipingen in de zomer hoger is dan in de winter. Wanneer we de gegevens over seizoenen combineren met de gegevens over het delictsoort zien we dat deze veronderstelling klopt.

Tabel 2a: Verdeling van insluipingen over seizoenen (1989-1990)

Seizoen	Nijmegen %
Winter	20
Lente	23
Zomer	31
Herfst	27
Totaal	100

De zomer scoort met 31% het hoogst, de winter met 20% het laagst. De herfst scoort iets hoger dan de lente. In het landelijk onderzoek is dit niet onderzocht.

Tijdens de interviews met Nijmeegse woninginbrekers is gevraagd of zij met betrekking tot het inbreken voorkeur hebben voor een bepaald seizoen. Van de 13

respondenten geven er zes aan geen voorkeur te hebben, drie hebben een voorkeur voor de herfst en eveneens drie geven de voorkeur aan de winter. Eén respondent zegt een voorkeur te hebben voor de zomer.

1.2.3 Tijdstip

Het verband tussen het aantal inbraken en het tijdstip van de dag is onderzocht. Hierbij zijn de tijdstippen ingedeeld in vier categorieën, te weten nacht (0.00-6.00 uur), ochtend (6.00-12.00 uur), middag (12.00-18.00 uur) en avond (18.00-24.00 uur). Aanvankelijk was het de bedoeling tevens uitspraken te doen over de verdeling van de gepleegde inbraken over de dagen van de week; dit gegeven was echter op 98 % van de processen-verbaal niet ingevuld.

De indeling naar dagdeel levert het volgende beeld op (tabel 3):

Tabel 3: Verdeling van woninginbraken (incl. insluipingen en pogingen) naar tijdstip (1989-1990)

	Nijmegen %	Landelijk %
Nacht (0-6 uur)	35	32
Ochtend (6-12 uur)	4	8
Middag (12-18 uur)	18	23
Avond (18-24 uur)	43	38
Totaal	100	100

Van 77% van de inbraken is het tijdstip bekend; landelijk lag dit percentage op 66%. De meeste inbraken in Nijmegen zijn in de avonduren gepleegd. Ook de nachtelijke uren scoren hoog (35%). 's Ochtends zijn de minste inbraken gepleegd (4%).

De landelijke percentages laten dezelfde verdeling over de dagdelen zien; ook hier scoren de avonduren het hoogst en staan de nachtelijke uren op een tweede plaats.

Deze bevindingen komen in grote lijnen overeen met de gegevens uit de dader-interviews, waarin negen van de dertien daders aangeven een voorkeur te hebben voor inbreken tijdens de avonduren. Eén dader geeft de voorkeur aan de nachtelijke uren. Geen van de daders geeft de voorkeur aan de ochtend of middaguren.

Het hoge percentage inbraken in de avonduren zou kunnen worden verklaard door het feit dat het 's avonds (meestal) donker is. Als deze veronderstelling juist is, zou het aantal inbraken in de avonduren van de zomermaanden lager moeten zijn dan het aantal inbraken in de avonduren van de wintermaanden, omdat het op zomeravonden langer licht blijft. Een combinatie van de gegevens over de dagdelen met de gegevens over het aantal inbraken (zie eerste kolom tabel 3a), laat zien dat de veronderstelling blijkt te kloppen: in de zomer wordt 37% van de inbraken tijdens de avonduren gepleegd, tegenover 50% in de winter.

Hoewel het 's nachts minstens even donker is als 's avonds, worden er 's nachts minder inbraken gepleegd, zo blijkt uit tabel 3. Dit is mogelijk te verklaren door de aanwezigheid van bewoners van het pand.

Als we echter bezien hoeveel inbraken er worden gepleegd tijdens de avond- en nachturen **in de verschillende seizoenen**, zien we iets opmerkelijks:

Tabel 3a: Verdeling van inbraken, gepleegd tijdens de avond- en nachtelijke uren, over de seizoenen (1989-1990)

Seizoen	% in de avonduren (18-24 uur) gepleegde inbraken	% in de nachtelijke (0-6 uur) uren gepleegd
Winter	50	28
Lente	40	40
Zomer	37	36
Herfst	42	38

Uit tabel 3 bleek dat, bij een verdeling van inbraken gepleegd in het **hele** jaar over de dagdelen, de nachtelijke uren iets lager scoorden dan de avonduren. Wanneer we de gegevens uitsplitsen naar seizoenen (tabel 3a) zien we dat de nachtelijke inbraken **alleen in de winter** veel lager scoren dan de inbraken in de avonduren. De verklaring hiervoor lijkt niet zozeer de aanwezigheid van bewoners (die zijn immers in **alle** seizoenen 's nachts meestal aanwezig), maar eerder de mogelijkheid dat ook inbrekers het in de winter 's nachts te koud vinden om op stap te gaan.

Tot slot vergelijken we de verdeling van het aantal **insluipingen** over de dagdelen met die van het aantal **inbraken exclusief pogingen** (zie tabel 3b). Zowel de meeste insluipingen als de meeste inbraken (exclusief pogingen) blijken in de avond en nacht plaats te vinden.

Tabel 3b: Vergelijking van het aantal insluipingen en inbraken (exclusief pogingen) verdeeld over de dagdelen (1989-1990)

Dagdeel	% inbraken (excl. pogingen)	% insluipingen
Nacht (0-6 uur)	28	38
Ochtend (6-12 uur)	4	7
Middag (12-18 uur)	20	16
Avond (18-24 uur)	47	38
Totaal	100	100

Opmerkelijk is dat binnen de categorie avond- en nachtelijke uren de percentages insluipingen en inbraken enigszins verschillen: 's avonds vinden er $\pm 10\%$ minder insluipingen plaats, terwijl er 's nachts juist 10% meer insluipingen plaatsvinden.

1.2.4 Wijken

Splitsen we de inbraken op naar wijken dan krijgen we de verdeling zoals in tabel 4 staat vermeld. We hebben met behulp van het aantal gemelde inbraken aangege-

ven hoe groot het aantal inbraken per 1000 inwoners in de wijk is geweest. Ook zijn we per wijk nagegaan wat het inbraakrisico is (het aantal inbraken per 1000 woningen).

Bij het landelijk onderzoek zijn hierover geen gegevens verzameld.

Tabel 4: Aantal inbraken per wijk, per 1000 inwoners en per woning (1989-1990)

Wijk		Aantal inbraken		
		gemeld	per 1000 inwoners	per 1000 woningen
1	Benedenstad	17	6	12
2	Centrum	20	4	8
3	Bottendaal	41	9	24
4	Galgenveld	22	4	8
5	Altrade	34	5	12
6	Hunnerberg	9	3	8
7	Hengstdal	17	2	6
8	Kwakkenberg	1	1	2
9	Groenewoud	7	3	4
10	Nijeveld	31	6	13
11	Hazenkamp	22	4	10
12	Goffert	9	5	13
13	St. Anna	11	3	7
14	Grootstal	3	1	2
15	Hatert	11	1	2
16	Heyendaal	4	5	8
17	Brakkenstein	4	1	3
18	Biezen	33	5	12
19	Wolfskuil	35	5	14
20	Hees	29	11	29
21	Hezeveld	42	7	15
22	Neerbosch-Oost	31	5	11
23	Tolhuis	9	2	6
24	Zwanenveld	11	2	5
25	Meijhorst	9	2	6
26	Lankforst	5	2	5
27	Aldenhof	6	2	6
28	Malvert	10	3	8
29	Weezenhof	9	2	6
30	't Acker	30	6	15
31	De Kamp	19	3	9
32	't Broek	12	8	19

De meeste inbraken per 1000 inwoners zijn gepleegd in de wijken Hees (11), Bottendaal (9) en 't Broek (8). In de wijken Grootstal, Hatert, Brakkenstein en Kwakkenberg zijn (per 1000 inwoners) de minste inbraken gepleegd (1). Overigens blijkt dat van deze vier wijken er drie aan elkaar grenzen (Hatert, Grootstal en Brakkenstein). De wijken waar de meeste inbraken zijn gepleegd grenzen niet aan elkaar.

Als we het aantal inbraken per 1000 **woningen** bekijken (dit staat bekend onder de term 'inbraakrisico'), staan bovenaan weer de wijken Hees (29), Bottendaal (24) en 't Broek (19), daarna volgen de wijken 't Acker en Hezeveld (beide 15). Het minst aantal inbraken per 1000 woningen vindt plaats in de wijken Brakkenstein (3), Grootstal (2), Hatert (2) en Kwakkenberg (2).

Het voert te ver om per wijk de aantallen inbraken uit te splitsen naar delictsoort. Wel hebben we het centrum (benedenstad en centrum samen) vergeleken met alle overige wijken samen (tabel 5).

Tabel 5: Vergelijking van delictsoorten binnen en buiten het centrum

Delictsoort	% buiten centrum	% binnen centrum
Diefstal met braak	63	64
Insluiping	12	28
Poging	25	8
Totaal	(n=518) 100	(n=36) 100

Insluipingen blijken dan in het centrum twee keer zo vaak voor te komen als buiten het centrum (28% tegenover 12% van het totaal aantal inbraken). Voorts blijkt dat het aantal pogingen buiten het centrum drie keer zo hoog is als in het centrum (25% tegenover 8% van het totaal aantal inbraken).

1.2.5 Woningtype

Het voornemen bestond om te onderzoeken hoe de verdeling is van het aantal woninginbraken over de diverse woningtypen. Hiertoe was de volgende indeling in woningtypen gemaakt: vrijstaand (dat wil zeggen van vier kanten te benaderen), hoekwoningen (van drie kanten te benaderen), middenwoningen (van twee kanten te benaderen) en parterrewoningen. Door het ontbreken van gegevens omtrent deze variabele op 59% van de processen-verbaal, kunnen echter geen uitspraken gedaan worden over de Nijmeegse situatie. Eventuele uitspraken zouden gebaseerd moeten worden op minder dan de helft van de observaties.

Wat erger is, is dat er waarschijnlijk een vertekening zit in de 40% die resteert: er bleken opvallend veel flats/bovenwoningen in te zitten terwijl de diverse typen laagbouw-woningen weinig voorkomen. Op het percentage 'onbekend' na, zijn de percentages voor de Nijmeegse situatie kortom niet hard te maken. Op basis van de processen-verbaal zijn daarom geen uitspraken mogelijk.

Uit de daderinterviews is in relatie tot het woningtype wel enige informatie te halen. Zo blijkt dat de meeste daders (tien van de dertien) een 'afkeer' hebben van inbreken in bovenwoningen/flats ("meestal is er een slechte vluchtweg of val je er teveel op"). Desgevraagd blijken de daders ook voorkeuren voor bepaalde woningtypen te hebben: de voorkeur gaat in de meeste gevallen (elf van de dertien) uit naar hoekwoningen ("meestal een goede vluchtweg en je kunt er rustig, ongezien werken").

1.2.6 Toegang tot het pand

Er is bestudeerd welke toegangen tot het pand bij het inbreken zijn gebruikt. Hierbij zijn de volgende toegangen onderscheiden: de deur, de deurruit, het raam, het bovenlicht, het dakraam, de schuifpui, het kelderraam, deur en raam samen, deur en bovenlicht samen, deur, raam en bovenlicht samen en 'overig'. Bij het screenen van de processen-verbaal dienden de codeurs een keuze te maken uit één van deze twaalf voorgestructureerde (meerkeuze-)antwoorden.

Tabel 6: Toegang tot het pand (1989-1990)

	Nijmegen %	Landelijk %
Deur	50	57
Raam	26	27
Bovenlicht	10	5
Deurruit	8	7
Dakraam	1	-
Schuifpui	1	1
Kelderraam	-	-
Deur en raam	2	-
Deur en bovenlicht	1	1
Deur en raam en bovenlicht	-	-
Raam en bovenlicht	-	2
Overig	1	-
Totaal	100	100

Bij de helft van de inbraken heeft de dader zich via de deur toegang verschaft tot het pand (50%). 'Toegang via het raam' staat op een tweede plaats (26%). De landelijke percentages laten hetzelfde beeld zien. Een uitzondering hierop wordt gevormd door 'toegang via bovenlicht' (10% in Nijmegen tegenover 5% in het landelijk onderzoek).

Als de totale groep inbraken wordt gesplitst in de delictsoorten 'diefstal met braak', 'insluiping' en 'poging tot inbraak' blijft de volgorde van gebruikte toegangen tot het pand bij alle drie de delictsoorten vrijwel hetzelfde als in tabel 6. Alleen bij insluipingen komt het dakraam niet op de vijfde maar op de derde plaats en neemt de deur (logischerwijs) een nog prominentere plaats in dan bij de andere twee delictsoorten.

Daders is in de interviews gevraagd naar hun mening over 'de zwakste plek' van een woning¹¹. De meningen zijn (bijna evenredig) verdeeld; het raam aan de achterzijde, het raam aan de voorzijde en het bovenlicht worden alle drie door vier daders genoemd. Eén dader geeft aan dat 'alle onderdelen even zwak zijn'. Het zwakste punt, volgens de meeste inbrekers, is dus een raam. Dit komt deels overeen met de manieren van toegang verschaffen die in de interviews door de daders worden genoemd: Vijf van de tien respondenten zeggen via het bovenlicht binnen

11 Het gaat hier dus **niet** om de vraag hoe zij daadwerkelijk een woning zijn binnengekomen, maar wat naar hun **mening** de zwakste plek is van een woning. Deze antwoorden zijn dus niet bedoeld om te vergelijken met de gegevens uit de processen-verbaal.

te komen. De deur staat met twee respondenten op de tweede plaats, terwijl 'het raam' slechts door één respondent wordt genoemd. Deze rangorde wijkt overigens af van het beeld uit de processen-verbaal.

Tijdens de daderinterviews is ook gevraagd naar de meest benaderde **zijde** van het pand. Alle ondervraagde daders geven aan een voorkeur te hebben voor de achterzijde van het pand. Een mogelijke verklaring hiervoor is het feit dat je aan de achterzijde van een woning minder snel wordt gezien.

1.2.7 Werkwijze

Naast de vraag waar de dader is binnengekomen, is ook interessant de vraag 'hoe' hij/zij is binnengekomen; de werkwijze. De gegevens uit de processen-verbaal zijn gecodeerd aan de hand van meerkeuze-antwoordmogelijkheden (zie tabel 7).

Tabel 7: Verdeling naar werkwijze (1989-1990)

	Nijmegen %	Landelijk %
Forceren van slot of grendel	50	41
Breken/ingooien	18	17
Insluiping	7	14
Uitnemen	6	3
Intrappen	4	8
Flipperen/valse sleutel	4	8
Touwtje/haakje via de brievenbus	2	8
Combinatie van forceren van het slot en breken/ingooien van ruit	1	-
Overig	1	4
Onbekend	8	5
Totaal	100	100

Het beeld dat uit de antwoorden naar voren komt, strookt met de gegevens uit de vorige tabel. De meest toegepaste werkwijze is het forceren van een slot of de grendel (50%). Het ingooien/breken is met 18% een goede tweede. De overige negen werkwijzen scoren beduidend minder; insluiping staat met 7% op de derde plaats. Het combineren van de verschillende werkwijzen wordt in minder dan 1% van de 570 inbraken toegepast. Combinaties van werkwijzen zijn in het landelijk onderzoek niet gevraagd en daarom niet in de tabel opgenomen.

Overigens kan worden opgemerkt dat de grens tussen 'insluiping' en 'flipperen/valse sleutel' vaag is; bij beide werkwijzen ontbreken braaksporen en de vraag is of de bewoners van het pand of politie - bij de ontdekking van de inbraak - kunnen aangeven welke van de twee werkwijzen is gebruikt. In verband met het uitkeren van verzekeringen kan 'flipperen/valse sleutel' een gunstiger keuze zijn. De vergelijking van Nijmeegse en landelijke percentages levert qua rangorde in grote lijnen hetzelfde beeld op. De percentages liggen echter niet even hoog: forceren van slot of grendel scoort in Nijmegen 50% en in het landelijke onderzoek 41%. Insluiping scoort in Nijmegen 7% en in het landelijke onderzoek 14%. Ook bij de overige werkwijzen zijn verschillen te zien. De enige uitzondering hierop is

het 'ingooien/inbreken van een ruit' (in Nijmegen 18 %, in het landelijk onderzoek 17 %).

Het is interessant om de werkwijze **per delictsoort** te bekijken, om zo na te gaan of de ene werkwijze resulteert in meer geslaagde inbraken dan een andere werkwijze.

De delictsoort **diefstal met braak** wordt het meest uitgevoerd door middel van het forceren van het slot of de grendel (60 %), gevolgd door breken/ingooien (23 %).

De meest gebruikte werkwijze bij een **poging** tot diefstal is ook het forceren van slot of grendel (60 %), gevolgd door 'breken/ingooien' (21 %). Hieruit concluderen we dat het slagen of mislukken van een poging kennelijk niet afhangt van de werkwijze.

Een **diefstal zonder braak** wordt het meest uitgevoerd door 'flipperen' of een valse sleutel (18 %). Het gebruikmaken van een haakje of touwtje uit de brievenbus staat op een tweede plaats (9 %). In 66 % van de gevallen was deze delictsoort door de respondenten helaas niet verder uitgesplitst naar werkwijze.

De werkwijzen die in de interviews worden genoemd door de Nijmeegse inbrekers laten zich moeilijk vergelijken met die uit de processen-verbaal, omdat de omschrijvingen verschillen. Wel kan worden gezegd dat - net als uit de processen-verbaal - uit de interviews blijkt dat het 'forceren van slot' de meest gekozen werkwijze is (5 van de 13 daders). Het 'forceren van het uitzetijzer van het bovenlicht' staat op een tweede plaats (3 van de 13). Door de daders wordt in de interviews verder nog genoemd het 'verwijderen van glaslatten ruit' (2) en het 'breken van een ruit' (2).

Uit de interviews is naar voren gekomen dat het meest gebruikte gereedschap een schroevendraaier is (8 daders). Dit komt overeen met de bevindingen uit het landelijke onderzoek.

Als een bepaalde werkwijze bij een pand niet lukt, schakelen vijf van de geïnterviewde daders over op een andere werkwijze (bij hetzelfde pand). Lukt de tweede werkwijze ook niet, dan gaan vijf daders naar een ander pand. Eveneens vijf daders laten deze beslissing afhangen van de buit die ze tot dan toe tijdens andere inbraken op die dag hebben binnengehaald. In grote lijnen komt dit overeen met de bevindingen uit het landelijk onderzoek.

1.2.8 Buit

Tenslotte de vraag 'wat is er weggehaald?'. Bij het screenen van de processen-verbaal is gebruik gemaakt van meerkeuze-antwoordmogelijkheden.

Tabel 8: Ontvreemde goederen (1989-1990)

	Nijmegen %	Landelijk %
Contant geld	34	)31 (samen)
Cheques	14	)
Sieraden	19	24
Audio/video/t.v.-apparatuur	44	21
Antiek/kunst	3	4
Foto-apparatuur	-	5
Kleding/sportartikelen	-	5
Waardepapieren	-	9
Kluis	-	1
Verzameling munten, postzegels e.d.	-	1
Gereedschap	-	3
Bromfiets	-	3
Overig	36	26
Niets ontvreemd	28	6
Totaal	178	139

Het totaal van de percentages komt boven de 100% uit omdat per inbraak vaak meerdere goederen worden gestolen. In Nijmegen blijken per inbraak overigens meer goederen ontvreemd te zijn dan landelijk.

Een vergelijking van landelijke en Nijmeegse percentages wordt lastig gemaakt door het feit dat de antwoordmogelijkheden sterk verschillen. Bij de landelijke gegevens worden de antwoordmogelijkheden 'geld' en 'cheques' bijvoorbeeld onder één noemer gebracht, bij de gegevens van Nijmegen niet. Het is echter niet mogelijk bij de Nijmeegse gegevens de categorieën 'geld' en 'cheques' op te tellen om een vergelijking met de antwoordcategorie 'geld en cheques' van de landelijke gegevens mogelijk te maken. Bij de Nijmeegse gegevens zouden zo immers dubbelstellingen kunnen ontstaan: iemand van wie zowel geld als cheques zijn ontvreemd, zou dan tweemaal meegeteld worden. De Nijmeegse situatie zou op die manier vertekend raken.

Verder kennen de landelijke gegevens veertien antwoordmogelijkheden, tegenover zeven mogelijkheden in Nijmegen. We kunnen daarom slechts de identieke mogelijkheden met elkaar vergelijken.

Opvallend is dat in Nijmegen 'audio-, video- en t.v.-apparatuur' beduidend vaker ontvreemd worden dan landelijk (44% versus 21%). In het algemeen kan echter gesteld worden dat, hoewel de percentages van de Nijmeegse en de landelijke situatie soms uiteenlopen, de 'top drie' van ontvreemde goederen zowel in Nijmegen als landelijk uit dezelfde goederen bestaat: geld, sieraden en audio-, video- of t.v.-apparatuur (zie in tabel 8 de eerste vier antwoordmogelijkheden).

In 28% van de Nijmeegse gevallen wordt bij de inbraak niets ontvreemd; in het landelijk onderzoek komt dit in slechts 6% van de gevallen voor. Het ligt voor de hand om deze 28% te koppelen aan het aantal **pogingen** tot inbraak. Daaruit komt naar voren dat het in 81% inderdaad gaat om een poging tot inbraak. In 19% van de gevallen heeft de dader dus daadwerkelijk niets meegenomen, terwijl hij wel is binnengekomen. Dit percentage ligt beduidend hoger dan landelijk.

De gegevens uit de processen-verbaal komen overeen met de gegevens uit de daderinterviews. Daders geven aan dat zij op zoek waren naar video-recorders (29%), contant geld/cheques (26%) en t.v./stereo-apparatuur (23%). Antiek en zilver wordt door geen enkele dader genoemd.

1.2.9 Overige gegevens woninginbrekers

In de daderinterviews is een aantal onderwerpen besproken dat niet in de processen-verbaal aan de orde is gekomen. Deze aanvullende informatie volgt onderstaand.

Achtergrondkenmerken woninginbrekers

Acht van de dertien daders hebben een legaal inkomen onder de f 1.000,- per maand, vier daders krijgen per maand tussen f 1.000,- en f 1.500,- aan legale inkomsten, één dader ontvangt tussen f 2.000,- en f 3.000,- per maand.

Bij acht van de dertien daders zijn de inkomsten afkomstig van een RWW-uitkering, bij één dader van een studiebeurs; de overige vier daders krijgen hun inkomsten niet via uitkeringen.

Het merendeel der daders (acht van de twaalf die deze vraag beantwoordden) blijkt schulden te hebben; vijf daders hebben een schuld onder de f 2.000,-, één dader een schuld tussen f 2.000,- en f 5.000,- en één dader een schuld boven de f 10.000,-.

Gevraagd naar de woonsituatie, antwoordden zeven van de dertien respondenten dat ze bij hun ouder(s) thuis wonen, vijf respondenten wonen alleen, één woont bij een broer. Voor de meeste daders (negen van de dertien) ligt de hoogst voltooide opleiding op het niveau van basisonderwijs. Weliswaar hebben diverse daders vervolgopleidingen gevolgd (met name op LBO-niveau), doch deze werd zelden afgemaakt. Drie respondenten hebben een LBO-opleiding voltooid, één heeft een opleiding op HAVO/VWO-niveau afgerond.

Als de werkervaring van de respondenten in ogenschouw wordt genomen, blijkt dat het merendeel (zes van de tien die deze vraag hebben beantwoord) in totaal minder dan een jaar gewerkt heeft. De langste werkervaring bedraagt 2,5 jaar. Op het moment van aanhouding hadden acht (van de twaalf respondenten die antwoord gaven op deze vraag) respondenten geen werk. Vijf van deze acht hadden minder dan een half jaar niet gewerkt, één tussen een half en één jaar en twee respondenten hadden langer dan twee jaar geen betaald werk verricht.

Aantal gepleegde inbraken

De geïnterviewde daders zijn goed voor gemiddeld 340 gepleegde inbraken per persoon. De genoemde aantallen per persoon lopen uiteen van 20 tot 1000. Hierbij dient aangetekend te worden dat de selectie van daders dergelijke grote aantallen inbraken enigszins in de hand heeft gewerkt. Op het politiebureau Nijmegen bestaat een speciaal team voor het delict inbraak. De werkwijze die dit team volgt, leverde voor het onderhavige onderzoek daders op die tenminste 5 tot 10 inbraken hadden gepleegd. Vanwege de projectmatige aanpak was er bovendien meer tijd om hen te bewegen meer inbraken te laten bekennen.

Aantal veroordelingen

Twaalf woninginbrekers gaven informatie omtrent het aantal malen dat ze veroordeeld werden. Vier daders blijken meer dan vijf keer veroordeeld te zijn, één

dader drie keer, twee daders twee keer, drie daders eenmaal en twee daders nog nooit eerder.

De twaalf genoemde daders geven twintig delicttypen aan, waarvoor ze zijn veroordeeld. Eén persoon kan dus voor meerdere delicttypen veroordeeld zijn. In tien van die twintig gevallen ging het om inbraak in woningen of bergingen, in drie gevallen om autokraak, eenmaal om inbraak in bedrijven of winkels, eenmaal om fietsdiefstal, eenmaal om tasjesroof, eenmaal om heling, eenmaal om geweldpleging, eenmaal om drugsdealen en winkeldiefstal en tenslotte eenmaal om een overval.

Vorbereiding

Van de ondervraagde dertien daders gaan er negen meestal te voet op pad. De overige vier daders nemen de auto. Blijkbaar gaat het merendeel dus niet te ver van huis.

Als men met de auto gaat, wordt deze meestal (8 daders) een eind verderop geparkeerd; 1 dader parkeert de auto vlakbij het pand waar hij inbreekt.

Alle dertien inbrekers gaan op pad met gereedschap; zes van hen nemen een zaklamp mee en één een scanner. Handschoenen en tassen voor de buit worden door geen van de ondervraagde inbrekers meegenomen.

Het plan om te gaan inbreken kwam in de meeste gevallen (zeven daders) bij anderen thuis op. Twee daders geven aan dat het bij hen thuis opkwam. "Bij de heler thuis" en "op straat" worden elk door één dader genoemd. Twee daders zeggen geen specifieke plaats te kunnen aangeven: "als je geld nodig hebt, komt het plan in je op", verklaart één van hen.

De meeste inbrekers (negen van de dertien) gaan samen met maten op pad. Twee inbrekers geven er de voorkeur aan alleen op pad te gaan en nog eens twee daders zeggen "soms alleen en soms met maten" op stap te gaan.

Bij de elf daders die (weleens) samen met anderen opereren, varieert de groeps-grootte: drie daders gaan met één maat op stap, vijf daders nemen twee maten mee en 3 daders zeggen met meer dan drie maten te gaan inbreken.

In de meeste gevallen (8 van de 11) gaan daders steeds met dezelfde maten op stap. Het plan om te gaan inbreken was meestal afkomstig van de geïnterviewde dader en zijn ma(a)t(en) samen (8 daders). Twee daders zeggen dat het plan afkomstig was van de ma(a)t(en) en één dader noemt zijn heler als initiatiefnemer. Géén van de daders geeft aan dat zij zelf alleen het plan opperden¹².

Taakverdeling en codes/signalen

Iets meer dan de helft van de geïnterviewde daders (zes van de elf die deze vraag beantwoordden) geeft aan een bepaalde taakverdeling te hanteren bij het inbreken. De taakverdelingen verschillen onderling nogal; van 'iemand zoekt beneden in het huis en iemand boven' tot 'één persoon breekt, één persoon sjouwt en één persoon staat op de uitkijk'. In de meeste gevallen (vijf van de zes daders) worden echter géén vaste codes of signalen afgesproken. Eén dader geeft aan gebruik te maken van een onopvallend signaal zoals hoesten. Welke taakverdeling men er ook op na houdt, de taak 'posten' wordt door vijf van de zes van de inbrekers genoemd.

Dag en plaats van inbreken

Desgevraagd geven zes van de dertien daders aan geen voorkeur te hebben voor een bepaalde dag van de week om in te breken. De overige zeven geven aan een

12 Dit zegt iets over het waarheidsgehalte van de antwoorden op deze vraag. Kennelijk wordt deze vraag bedreigend gevonden.

voorkeur te hebben voor weekend-dagen boven weekdays. Een specifieke dag wordt niet genoemd.

Elf van de dertien daders zeggen te weten dat sommige arrondissementen zwaardere straffen opleggen dan andere; vijf van deze elf mijden om die reden de zwaarder straffende arrondissementen.

De meeste inbrekers (elf van de dertien) kiezen voor een inbraak in de eigen woonplaats. De reden die hiervoor worden aangevoerd zijn 'het gemak van de korte afstand' en 'ik ken mijn eigen woonplaats het beste'.

Eén dader geeft de voorkeur aan een inbraak buiten de woonplaats ('minder kans op herkenning'). Eén dader heeft geen voorkeur in deze.

Verskillende factoren bepalen welke buurt wordt gekozen. De factoren buit, parken en toegankelijkheid wegen allemaal ongeveer even zwaar: 'rijk uitziende huizen/tuinen/auto's'; 'makkelijk te bereiken en te ontluchten' en 'huizen lijken makkelijk te kraken' worden elk door vier daders genoemd. 'Goed de weg weten in de buurt' worden door drie daders genoemd en 'stille buurt, niemand op straat' door twee daders. De vraag of de buurt dicht bij de heler ligt, speelt voor geen van de daders een rol.

Als een dader in de buurt is waar hij wil inbreken, kiest hij op grond van een aantal factoren het huis uit. Eén factor is het meest bepalend: de afwezigheid van een hond (zes van de dertien daders). De factor 'binnenverlichting is uit' staat met twee daders op een tweede plaats. Een 'rijk uitziende inrichting' en een 'goede vluchtweg' worden elk door één dader genoemd.

Desgevraagd geven zeven van de ondervraagden aan niet te willen inbreken, wanneer ze bij de opening waardoor ze naar binnen wilden, kunnen worden gezien vanaf de straat of een andere woning.

Wanneer er slechts één vluchtweg vanuit de woning is, blijkt dit voor negen van de dertien respondenten geen belemmering om er toch in te breken.

Buitenverlichting aan een huis vormt in bijna de helft van de gevallen (zes) geen belemmering om in te breken. De zogenaamde 'schrikverlichting' is daarentegen wel effectief; alle daders zijn hiermee weleens geconfronteerd en tien 'gaan direct weg en komt niet meer terug'.

Van de dertien daders geven er twaalf aan dat zij teruggekomen zijn in dezelfde **buurt** voor een volgende inbraak. Eén dader zegt een buurt te mijden na een inbraak, omdat 'de kans op extra politie groter is'.

Zeven van de dertien daders geven aan in dezelfde **woning** terug te zijn gekomen om na een eerdere inbraak opnieuw in te breken.

Tijdens de inbraak

Op de vraag wat ze als eerste doen als zij in een woning zijn binnengekomen, geven zeven van de dertien daders aan meteen op de buit af te gaan. Vijf doen als eerste de voordeur op slot en twee maken een tweede vluchtweg¹³.

Gevraagd of ze het hele pand doorzoeken, zeggen vijf van de geïnterviewden inderdaad het hele pand te doorzoeken, terwijl acht daders alleen de woonverdieping doorzoeken. Gemiddeld blijven de inbrekers twaalf minuten in de woning, waarbij één van de daders zegt zelfs 45 à 60 minuten binnen te blijven.

13 Op deze vraag kon men meer dan één antwoord geven.

(Ideeën over) beveiliging

Daders is gevraagd naar goede manieren van beveiliging. Volgens zes van de dertien respondenten bij deze vraag is een waakhond de beste manier, gevolgd door een alarmsysteem en rolluiken (beide genoemd door twee daders).

Vier van de dertien daders schatten desgevraagd in dat woninginbrekers 'zwaardere technieken zullen toepassen' als de huizen beter zullen worden beveiligd. Nog eens vier denken dat men zal blijven zoeken naar minder goed beveiligde huizen, drie denken dat men overstapt, hetzij naar een ander delict (2), hetzij naar een ander inbraakobject (1); twee daders hebben geen idee wat men in dat geval zou doen.

Het 'beveiligen' van potentiële buit door merken (graveren) heeft volgens zeven van de dertien daders geen of nauwelijks invloed op de doorverkoop van de spullen. Twee daders geven aan gemerkte spullen (veel) moeilijker te kunnen doorverkopen.

Woninginbrekers en verslaving

Volgens eigen zeggen hebben negen van de dertien daders het geld dat ze met inbreken verkrijgen, nodig voor drugs, drank of gokken¹⁴. Er is daarom nagegaan in hoeverre de geïnterviewde daders verslaafd zijn aan één van deze drie middelen of bezigheden.

Als niet-verslaafden hebben we diegenen aangemerkt die minder dan f 100,- per week uitgeven aan alcohol of gokken en f 0,00 aan drugs. Dit laatste criterium is gekozen om er zeker van te zijn dat er geen contacten met het (criminele) verslaafdencircuit bestaan.

Op deze wijze gedefinieerd zijn elf van de dertien daders verslaafd. Hierbij merken we op dat twee personen meervoudig verslaafd zijn; één dader kent twee vormen van verslaving en één dader zelfs drie. Drugsverslaving is de meest voorkomende vorm van verslaving onder de geïnterviewde woninginbrekers. Het grootste bedrag dat genoemd werd als gemiddelde uitgave aan drugs, is f 2800,- per week.

Al de daders die aan drugs verslaafd zijn, zeggen helemaal te willen stoppen met drugsgebruik; al degenen die gokverslaafd zijn, zeggen helemaal met gokken te willen stoppen; degenen die aan alcohol verslaafd zijn, willen òf niet stoppen met alcoholgebruik òf minderen.

Helingcircuit

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan het afzetten van de buit bij een heler. Heling wordt beschouwd vanuit de optiek van de inbreker. Een vergelijking met p.v.-gegevens is op dit punt niet mogelijk. De antwoorden uit de dader-interviews zijn in de meeste gevallen vrijwel unaniem.

Twaalf van de dertien daders geven aan doorgaans als buit alleen zaken mee te nemen die ze op dat moment makkelijk kunnen verkopen. Eén dader houdt soms rekening met de mogelijkheid om de gestolen spullen te kunnen verkopen.

De meeste daders (elf van de dertien) weten voordat ze de inbraak plegen al aan wie ze de buit gaan verkopen, twee weten dat (bijna) nooit van te voren. De buit wordt in alle gevallen (13) zo snel mogelijk na de inbraak verkocht.

Elf van de dertien daders wisten dat officiële opkopers verplicht zijn bij de koop de naam van de verkopende partij te registreren. Desondanks heeft een klein deel van de daders (3) wel eens koopwaar aangeboden bij een officiële opkoper. Eén dader vindt het registreren geen probleem ("sieraden worden toch altijd omgesmolten").

¹⁴ Van de overige vier daders hebben drie de opbrengst van het inbreken nodig voor uitgaan en één voor zijn levensonderhoud.

De overige tien daders geven aan (liever) niet bij een officiële opkoper te verkopen.

De belangrijkste criteria voor de keuze van een heler zijn:

- 1 er op kunnen vertrouwen dat hij je niet verlinkt (4 daders);
- 2 de heler wil alles kopen (4 daders);
- 3 de heler biedt hoge prijzen (2 daders);
- 4 de prijzen zijn constant (1 dader);
- 5 de heler woont in de buurt (1 dader).

Eén dader geeft aan zijn spullen niet aan een heler aan te bieden, maar te laten doorverkopen door vrienden.

De helft van de transacties (zes van de twaalf respondenten bij deze vraag¹⁵) vindt plaats in de woning van de heler.

Drie daders zeggen dat de transactie plaatsvindt in de auto van de heler. 'Steeds wisselende plaatsen', een loods, schuur of garage en de woning van een maat zijn plaatsen die door telkens één dader zijn genoemd.

De meeste daders (10) houden bij het kiezen van hun pleegplaats geen rekening met de buurt waarin de heler woont. Slechts één dader zegt bij voorkeur in de buurt van de heler in te breken. Eén respondent geeft geen antwoord op deze vraag en één respondent zegt dit niet te weten.

Inbreken op een bepaald adres in opdracht van de heler komt weinig voor: tien van de dertien daders doen dit zelden of nooit. Twee daders doen dit vaak of altijd en één dader soms.

15 Eén dader wilde deze vraag niet beantwoorden.

2 Beschrijving van het delict auto-inbraak

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste kenmerken van het delict auto-inbraak (populair bekend onder de naam auto-kraak) in de stad Nijmegen beschreven. Dit gebeurt op basis van een analyse van **processen-verbaal** van de gemeentepolitie Nijmegen uit de periode 1-1-1989 tot en met 31-12-1990. Door medewerkers van het Regionaal Bureau Criminaliteitspreventie (RBCP) Gelderland-Zuid is uit dit bestand elk vijftiende proces-verbaal geselecteerd ten behoeve van het onderhavige onderzoek. Op deze wijze werden 560 gevallen van auto-inbraak verkregen voor analyse.

Deze gevallen zijn door medewerkers van het RBCP gecodeerd met behulp van een door de onderzoekers voorgestructureerd codeformulier. Voor de analyse werd het statistisch verwerkingspakket SPSS/PC+ gebruikt.

De bevindingen uit de processen-verbaal worden aangevuld met informatie uit **interviews met daders**. Deze interviews zijn eveneens afgenomen door medewerkers van het RBCP. Zij benaderden aangehouden verdachten van het delict auto-inbraak, die op politiebureaus in de regio Gelderland-Zuid in de periode 1-1-1989 tot en met 31-1-1991 'binnen kwamen' met het verzoek tot medewerking aan het interview. Benadering en interview-afname vonden plaats nadat de verdachte verhoord was door de recherche.

In totaal zijn er zeventien interviews met auto-inbrekers gerealiseerd. Alle daders zijn van het mannelijk geslacht; de gemiddelde leeftijd bedraagt 19 jaar. Negen van hen zijn in Nederland geboren, vier in Marokko, twee in Turkije; één respondent is in Duitsland geboren en één respondent beantwoordde de vraag naar het geboorteland niet.

Eén van de respondenten bleek zowel in auto's als in woningen in te breken.

In tegenstelling tot de gegevens over woninginbraak zijn de bevindingen ten aanzien van auto-inbraak niet vergeleken met landelijke gegevens, omdat landelijke gegevens over auto-inbraken simpelweg ontbreken. Wel is in Arnhem door het WODC¹⁶ recent een kwalitatief onderzoek onder 33 auto-inbrekers gedaan met behulp van dader-interviews (Hesseling en Van Gemert¹⁷, 1991). De inhoud van deze interviews is deels vergelijkbaar met de in het onderhavige onderzoek gebruikte interviews. Waar mogelijk zal daarom vergelijking met dit WODC-onderzoek plaatsvinden.

2.2 Bevindingen

2.2.1 Delictsoorten

Met betrekking tot auto-inbraak onderscheiden we drie delictsoorten, namelijk:

- 1 Diefstal met braak; er zijn braaksporen aangetroffen en er worden voorwerpen vermist;

¹⁶ Onderzoeksinstituut van het Ministerie van Justitie te Den Haag.

¹⁷ Hesseling, R.B.P. en F.H.M. van Gemert - Autokraak onder de loep; planning of gelegenheid? Justitiële Verkenningen, jaargang 17, nummer 9, 1991.

- 2 Diefstal zonder braak; er zijn geen braaksporen aangetroffen, er worden wel voorwerpen vermist;
- 3 Poging tot inbraak; er zijn braaksporen aangetroffen, maar de dader is er kennelijk niet in geslaagd binnen te komen/voorwerpen mee te nemen.

Uit de processen-verbaal blijkt dat de verdeling van de auto-inbraken over deze delictsoorten zich in het Nijmeegse als volgt verhoudt (tabel 9):

Tabel 9: Delictsoorten (1989-1990)

	Nijmegen %
Diefstal met braak	85
Diefstal zonder braak	3
Poging tot inbraak	13
Totaal	100

Verreweg het hoogste scoort de diefstal met braak (85 %). Poging tot diefstal staat op een tweede plaats (13 %). Diefstal zonder braak komt met 3 % op de laagste plaats; de meerderheid van de auto's waar wordt ingebroken is kennelijk wel goed afgesloten.

2.2.2 Seizoenen

Om na te gaan of het aantal inbraken constant is verdeeld over het jaar heen, hebben we de verdeling van dit aantal over de seizoenen onderzocht. Bij de verdeling is uitgegaan van de datum waarop aangifte is gedaan.

Tabel 10: Verdeling naar seizoenen (1989-1990)

	Nijmegen %
Winter	27
Lente	24
Zomer	26
Herfst	23
Totaal	100

Uit de tabel blijkt dat auto-inbraken in alle seizoenen vrijwel even vaak worden gepleegd; in ieder seizoen ongeveer 25 %. Het aantal auto-inbraken is dus (in tegenstelling tot het aantal woninginbraken) onafhankelijk van het seizoen. Als we de gegevens over seizoenen combineren met de gegevens over dagdelen, kunnen we vaststellen dat in de winter en de lente de meeste auto's in de **avonden** worden opengebroken (39 respectievelijk 35 %). In de zomer en herfst worden de meeste auto's in de **middaguren** opengebroken (33 respectievelijk 35 %).

Wanneer we de drie delictsoorten verdelen over de seizoenen, zien we dat in elk seizoen hetzelfde patroon naar voren komt: bovenaan staat 'diefstal met braak' (variërend van 82% in de herfst tot 89% in de zomer). Vervolgens komt 'poging tot diefstal' (9% in de lente tot 16% in de herfst en in de winter). De kleinste proportie van het totaal aantal auto-inbraken bestaat uit 'diefstal zonder braak' (2% in de zomer tot 4% in het voorjaar).

Het seizoen is dus niet van invloed op een bepaald delictsoort.

Tijdens de daderinterviews is gevraagd naar voorkeur voor bepaalde seizoenen met betrekking tot inbreken. Veertien van de zeventien daders geven daarbij aan geen voorkeur te hebben en drie zeggen een voorkeur te hebben voor de zomer.

2.2.3 Tijdstip

Het verband tussen het aantal inbraken en het tijdstip van de dag is onderzocht. Hierbij zijn de tijdstippen ingedeeld in vier categorieën, te weten nacht (0.00-06.00 uur), ochtend (06.00-12.00 uur), middag (12.00-18.00 uur) en avond (18.00-24.00 uur).

De indeling naar dagdeel levert het volgende beeld op:

Tabel 11: Verdeling naar tijdstip (1989-1990)

	Nijmegen %
Nacht (0-6 uur)	21
Ochtend (6-12 uur)	10
Middag (12-18 uur)	26
Avond (18-24 uur)	27
Onbekend	16
Totaal	100

De meeste auto-inbraken worden in de middag- en avonduren gepleegd (26% respectievelijk 27%). De ochtenduren scoren met 10% het laagst.

Het uitsplitsen naar delictsoort laat zien dat de meeste 'diefstallen met braak' worden gepleegd in de avonduren (33%), meteen gevolgd door de middaguren (31%). Ook de grootste proportie 'diefstallen zonder braak' wordt in de avonduren (44%) gepleegd. In de nachtelijke uren worden de meeste 'pogingen tot diefstal' gedaan (35%), waarbij de avonduren (33%) een tweede plaats innemen; opvallend is dat pogingen nauwelijks in de ochtenduren plaatsvinden (6%).

Van de zeventien geïnterviewde daders zeggen er zes geen voorkeur te hebben voor een bepaald tijdstip. Acht daders geven aan een voorkeur voor de nachtelijke uren te hebben, drie daders voor de avonduren. Deze gegevens komen niet overeen met de gegevens uit de processen-verbaal, waaruit blijkt dat de voorkeur voor nachtelijke uren op een derde plaats staat. Mogelijkerwijs speelt het feit dat op processen-verbaal de tijd vaak geschat wordt ons hier parten.

Uit het eerder genoemde onderzoek van Hesseling en Van Gemert kwam naar voren dat met name de drugverslaafde daders de voorkeur geven aan 's nachts werken. In het onderhavige onderzoek blijken vier van de daders drugverslaafd te

zijn (zie 2.2.9); twee van hen geven aan bij voorkeur 's nachts te werken; de andere twee zeiden geen voorkeur voor een dagdeel te hebben.

2.2.4 Wijken

De bulk van de inbraken blijkt in het centrum voor te komen. Daarnaast wordt er in de benedenstad en in de wijken Heyendaal, Bottendaal en Galgenveld relatief vaak in auto's ingebroken.

Tabel 12: Aantal inbraken per wijk (1989-1990)

Wijk	Aantal inbraken
1 Benedenstad	46
2 Centrum	165
3 Bottendaal	26
4 Galgenveld	25
5 Altrade	15
6 Hunnerberg	13
7 Hengstdal	11
8 Kwakkenberg	4
9 Groenewoud	7
10 Nijeveld	10
11 Hazenkamp	10
12 Goffert	12
13 St. Anna	14
14 Grootstal	1
15 Hatert	14
16 Heyendaal	28
17 Brakkenstein	3
18 Biezen	8
19 Wolfskuil	10
20 Hees	11
21 Hezeveld	16
22 Neerbosch-Oost	9
23 Haven/Industrieterrein	9
24 Tolhuis	6
25 Zwanenveld	15
26 Meijhorst	9
27 Lankforst	2
28 Aldenhof	7
29 Malvert	1
30 Weezenhof	4
31 't Acker	10
32 De Kamp	18
33 't Broek	3
34 Westkanaaldijk	1
-- Onbekend ¹⁸	8

¹⁸ Niet nader gespecificeerd om welke wijk het ging.

2.2.5 Typering inbraak-object

Welk automerk is het meest in trek bij inbrekers? Op basis van de 560 processen-verbaal kan de volgende tabel worden opgesteld (tabel 13).

Tabel 13: Verdeling naar automerk (1989-1990)

Merk	Nijmegen %
Audi	5
Fiat	4
Ford	8
Mazda	4
Mercedes	4
Opel	16
Peugeot	3
Renault	5
Toyota	4
Volkswagen	21
Overig	27
Totaal	100

In bovenstaande tabel zijn de merken weergegeven waarin het meest is ingebroken. Voor een volledige lijst van merken waarin is ingebroken verwijzen we naar de bijlagen. In de merken Opel en Volkswagen blijkt het meest te zijn ingebroken. Nu hoeft dat geen verbazing te wekken, aangezien deze merken tot de meest verkochte behoren in Nederland. Er zijn dus ook relatief het meest Opels en Volkswagens op de weg.

In de volgende tabel onderzoeken we voor deze twee merken in welke typen het meest werd ingebroken (tabel 14).

Tabel 14: Verdeling naar type bij de automerken waarin het meest wordt ingebroken (1989-1990)

Type Volkswagen	Nijmegen %
Golf	66
Jetta	7
Kever	1
Passat	10
Polo	5
Santana	1
Scirocco	3
Transporter (bestelbus)	3
Onbekend	5
Totaal	100

Type Opel	Nijmegen %
Ascona	9
Corsa	5
Kadett	61
Manta	2
Record	8
Vectra	3
Onbekend	7
Totaal	100

Het blijkt bij de Volkswagen vooral om de Golf en in mindere mate ook om de Passat te gaan en bij de Opel om de Kadett. Dit zijn tevens de meest verkochte auto-typen. Deze typen hebben een doorsnee waarde. Kennelijk gaat het bij auto-inbraak dus om de veel voorkomende merken en typen van modale waarde en niet zozeer om de duurdere en minder vaak voorhanden zijnde merken.

Er zijn hiervoor twee verklaringen mogelijk in termen van de 'Bennett & Wright-criteria'¹⁹:

- de doorsnee merken bieden meer gelegenheid omdat er veel aanbod van is
- de toegankelijkheid is groter bij doorsnee merken (bijvoorbeeld omdat bekend is dat deze minder goed beveiligd zijn dan dure merken).

De interviews geven aanleiding te neigen tot de laatste verklaring. Uit de daderinterviews komt namelijk naar voren dat zes van de zeventien daders een voorkeur hebben voor Duitse automerken want "deze sloten zijn het makkelijkst te kraken"; één van de daders richt zich in het algemeen op oudere auto's in verband met uitgelubberde sloten. Men laat zich kennelijk leiden door makkelijke toegankelijkheid.

Er vindt kennelijk zelfs een soort specialisatie plaats: één van de daders heeft een voorkeur voor middenklasse-auto's, een andere legt zich alleen toe op auto's met een zogenaamde knopvergrendeling; weer een ander geeft de voorkeur aan specifieke merken en zelfs een bepaald type, namelijk Opels en de Ford Escort.

Overigens geven toch nog vier daders aan een voorkeur te hebben voor duurdere auto's, terwijl uit de processen-verbaal blijkt dat het niet zozeer de duurdere auto's zijn die worden opengebroken.

Het in de inleiding genoemde onderzoek van Hesseling en Van Gemert biedt hier enige verheldering: de auteurs concluderen dat er een soort voorselectie wordt gemaakt wanneer er ergens veel auto's staan (bijvoorbeeld op een parkeerterrein). In dat geval is het voor de dader niet mogelijk alle auto's te onderzoeken op de aanwezigheid van buit. Duurdere auto's (en auto's met buitenlandse kentekens) trekken dan de meeste aandacht.

2.2.6 Toegang tot de auto

Er is bestudeerd op welke manier de inbrekers zich toegang tot de auto verschafften. Bij het screenen van de processen-verbaal, is gebruik gemaakt van vooropge-

¹⁹ Zie inleiding voor een uitleg van deze criteria.

zette antwoordmogelijkheden: verbreken van slot, via deurruit of zijruit, via voor- of achterruit, via het dak en 'overig'.

Tabel 15: Toegang tot de auto (1989-1990)

	Nijmegen %
Portier (via het verbreken van het slot)	50
Deurruit of zijruit	44
Voor- of achterruit	3
Dak	-
Overig	3
Totaal (N = 542)	100

In het leeuwedeel van de gevallen dringt men in een auto binnen via het portier of via een deur- of zijruit. De overige manieren van 'toegang verschaffen' komen zelden voor.

Overigens kan niet gesteld worden dat de ene toegang tot een auto vaker tot een geslaagde inbraak leidt dan een andere: ongeacht welke toegang men kiest slaagt ruim 80% van de pogingen.

Desgevraagd in het interview zeggen tien van de zeventien daders dat het slot de zwakste plek van een auto is met het oog op inbraak. Vijf daders noemen het raam de zwakste plek. Dit strookt met de resultaten uit de processen-verbaal. Twee daders zeggen overigens dat alle onderdelen zwak zijn.

2.2.7 Werkwijze

Naast de vraag waar de inbreker is binnengekomen, is ook interessant om na te gaan 'hoe' hij is binnengekomen. Bij het coderen van de processen-verbaal is gebruik gemaakt van voorgestructureerde antwoordmogelijkheden.

Tabel 16: Verdeling naar werkwijze (1989-1990)

	Nijmegen %
Forceren van slot	50
Openbreken van deur/deurgreep	1
Inslaan van een ruit	47
Snijden van een dak/raamrubber	-
Insluiping	-
Valse sleutel/haakje	1
Overige werkwijzen	1
Totaal	100

De meest toegepaste werkwijzen zijn het forceren van het slot en het inslaan van een ruit. Dit wekt weinig verbazing in het licht van de bevindingen in de vorige paragraaf. De overige genoemde werkwijzen komen slechts in een klein aantal gevallen voor.

Als de werkwijzen worden afgezet tegen de delictsoorten poging, diefstal met braak en diefstal zonder braak, komt naar voren dat elke werkwijze leidt tot ruim 80% geslaagde pogingen. Er kan dus niet worden afgeleid dat een bepaalde werkwijze een grotere garantie voor succes biedt dan een andere.

De werkwijzen die door de daders worden genoemd in de interviews, komen wat betreft rangorde overeen met de gegevens uit de processen-verbaal. Twaalf daders geven aan binnen te komen via het forceren van het slot, vier slaan een ruit in; één duwt het portierraam naar beneden nadat hij zijn handen ruw gemaakt heeft met straatvuil om meer grip te krijgen. Andere werkwijzen worden door de daders niet genoemd.

Het onderzoek van Hesseling en Van Gemert (zie inleiding bij dit hoofdstuk) voegt hier enige informatie toe. Eén van de door hun geïnterviewde daders merkt op dat wanneer het slot te ingewikkeld blijkt, gewoon het raam wordt ingetikt.

Als meer daders er zo over denken zou dat voor techno-preventie betekenen dat het installeren van kwalitatief betere sloten waarschijnlijk weinig effect zal sorteren op het aantal auto-inbraken als er niet tevens iets aan de autoruiten wordt gedaan.

Voorts blijkt uit dat onderzoek dat het intikken van een ruit liefst zodanig geschiedt dat "de ruit niet meteen aan gruzelementen valt maar alleen verbrijzeld raakt". Dit in verband met het voorkomen van lawaai, en daarmee het verlagen van de kans op ontdekking. Voor het verbrijzelen wordt een zogenaamde 'life hammer'²⁰ gebruikt of wordt het gruis van een bougie tegen een ruit gegooid.

Uit de interviews komt tevens naar voren dat het meest gebruikte gereedschap een schaar is (8 daders). Vijf daders gebruiken een schroevendraaier en twee een hamertje; één dader gebruikte een zelf gemaakte sleutel en één alleen zijn (met straatvuil ruw gemaakte) handen (zie boven). De bevindingen van Hesseling en Van Gemert zijn in grote lijnen vergelijkbaar.

Een volgende bevinding uit de interviews is dat wanneer een bepaalde werkwijze niet lukt, negen van de zeventien daders overschakelen op een andere werkwijze bij dezelfde auto, waarbij één van hen aantekent dat hij zijn beslissing laat afhangen van de buurt waar hij zich bevindt. Vijf daders haken in dat geval af; drie daders beweren dat hun pogingen nog nooit zijn mislukt.

Mocht een hernieuwde poging bij dezelfde auto niet slagen, dan gaat het merendeel (elf van de veertien daders bij wie een poging weleens mislukt) op zoek naar een andere auto. Twee daders laten deze beslissing afhangen van de hoeveelheid buit, die ze inmiddels verzameld hebben; bij één dader doen vrienden het voor hem en dan op een andere manier.

Hesseling en Van Gemert vonden in dit verband dat de door hun geïnterviewde daders nooit met lege handen thuisgekomen waren als ze op pad waren geweest. Ook al mislukte een poging weleens, toch was er altijd wel een geschikt doelwit te vinden.

20 Een 'life hammer' is een kleine noodhamer met een metalen punt, bedoeld voor bevestiging in de auto. Hiermee kunnen automobilisten zichzelf uit hun auto te bevrijden via de ruit in geval van nood.

2.2.8 Buit

Ten slotte de vraag 'wat is er weggehaald uit de auto?'; de buit. Bij het coderen van de gegevens uit de processen-verbaal, is gebruik gemaakt van voorgestructuurde antwoordcategorieën.

Tabel 17: Ontvreemde goederen (1989-1990)

	Nijmegen %
Radio/cassette/c.d.-speler	61
Foto-apparatuur	3
Geld/cheques	8
Rijbewijs/autopapieren	7
Overig	34
Niets ontvreemd	17
Onbekende buit	3
Totaal	133

De totaalpercentages komen boven de 100% uit omdat vaak meerdere goederen worden gestolen.

Het beeld dat uit bovenstaande tabel naar voren komt, is duidelijk: het meest in trek blijken radio's/cassetterecorders/c.d.-spelers. De overige goederen worden nauwelijks genoemd. Wel blijken relatief veel goederen te worden ontvreemd die in de 'overig'-categorie vallen; kennelijk waren de vooraf opgestelde antwoorden niet geheel adequaat om de diversiteit aan ontvreemde goederen te dekken.

In 17% van **alle** inbraken is niets ontvreemd. Als we deze gevallen uitsplitsen naar delictsoort, blijkt dat het in tweederde van de gevallen gaat om een poging tot inbraak. In één derde van de gevallen is de dader dus wel binnengekomen maar heeft hij 'inderdaad' niets meegenomen.

Deze gegevens komen overeen met de gegevens uit de daderinterviews; alle daders zeggen op zoek te zijn naar geluidsapparatuur. De merken Kenwood, Alpine en Clarion scoren hierbij het hoogst (respectievelijk negen, acht en acht keer genoemd; elke dader kon meerdere merken noemen).

2.2.9 Overige gegevens auto-inbrekers

In de daderinterviews zijn een aantal onderwerpen aan de orde gesteld die niet in de processen-verbaal voorkomen. Vergelijking tussen deze twee dataverzamelingsinstrumenten kan dus niet plaatsvinden. Onderstaand wordt deze 'overige' informatie uit de interviews gepresenteerd.

Achtergrondkenmerken

Het (legale) inkomstenniveau van de meeste daders (elf van de zestien daders die antwoord gaven) ligt onder de f 1.000,-; bij vier daders ligt dit niveau tussen f 1.000,- en f 1.500,-.

Bij acht van de zestien is de inkomstenbron een RWW-uitkering; zeven daders hebben geen (legale) inkomstenbron en één heeft een studiebeurs. Veertien respondenten beantwoordden de vraag naar het hebben van schulden; zes van hen blijken

schulden te hebben, waarvan er vier minder dan f 2.000,- en twee tussen f 2.000,- en f 5.000,- bedragen.

Zestien respondenten gaven informatie over hun woonsituatie. Negen van hen blijken bij hun ouder(s) te wonen; drie wonen met een partner, drie alleen en één respondent heeft geen vaste woon- of verblijfplaats.

Voor dertien van de zestien daders (van één dader ontbreekt deze informatie) betreft de hoogst afgemaakte opleiding het basisonderwijs. Weliswaar hebben veertien respondenten een LBO-opleiding gevolgd, doch deze werd niet afgemaakt; één dader heeft een MBO-opleiding voltooid.

Zestien daders beantwoordden de vraag naar werkloosheid; vijf van hen waren minder dan een half jaar werkloos voor de laatste aanhouding, twee van hen tussen 6 en 12 maanden, twee hadden nooit werk gehad en zeven hadden wel werk.

Aantal gepleegde inbraken

Het aantal auto-inbraken waarvoor de geïnterviewde daders volgens eigen zeggen verantwoordelijk zijn, bedraagt gemiddeld 495 per persoon. Hierbij lopen de antwoorden uiteen van 20 tot 2500. Er dient aangetekend te worden dat de selectie van daders dergelijke grote aantallen inbraken enigszins in de hand heeft gewerkt. Op het politiebureau Nijmegen bestaat een speciaal team voor het delict inbraak. De werkwijze die dit team volgt, leverde voor het onderhavige onderzoek daders op die tenminste 5 tot 10 inbraken hadden gepleegd. Vanwege de projectmatige aanpak was er bovendien meer tijd om hen te bewegen meer inbraken te laten bekennen.

Aantal veroordelingen

Zestien auto-inbrekers gaven informatie over het aantal malen dat ze veroordeeld zijn. Zes van hen blijken nog nooit eerder te zijn veroordeeld, drie eenmaal, vijf tweemaal, één viermaal en één meer dan vijf keer. De tien die eerder veroordeeld zijn, noemen achttien delicttypen waarvoor ze zijn veroordeeld: autokraak (achtmaal genoemd), woninginbraak (driemaal), inbraak in bedrijven of winkels (tweemaal), fietsdiefstal (eenmaal), zakkenrollerij (eenmaal), winkeldiefstal (eenmaal), geweldsdelict (eenmaal); één dader wil het delict niet specificeren.

Vorbereiding

Tien van de zeventien ondervraagde daders gaan te voet op pad, drie nemen de fiets of brommer en eveneens vier gaan met de auto²¹. Alle zeventien daders gaan op pad met hulpmiddelen, zoals gereedschap (veertien daders), een zaklamp (door vijf daders genoemd), een tas (driemaal) voor de buit of een schaar (eenmaal genoemd). Handschoenen worden door één enkele dader meegenomen²².

Het plan om te gaan inbreken kwam bij vijf daders op straat op, bij vijf daders 'in de kroeg, buurthuis of ontmoetingsruimte' en bij vier daders 'bij anderen thuis'. Twee daders kwamen thuis op het plan te gaan inbreken. Eén dader zegt dat het plan òf thuis òf bij anderen thuis op kwam.

De meeste inbrekers (dertien van de zeventien) gaan samen met maten op pad. De overige vier daders zeggen soms alleen en soms met maten te gaan. Géén van de daders gaat alleen op pad.

21 De bevindingen van Hesseling en Van Gemert wijken hiervan af: vrijwel de helft van de door hun geïnterviewde autokrakers gebruikte een auto als vervoermiddel.

22 De daders konden elk overigens meerdere soorten gereedschap noemen.

In de meeste gevallen (zeven) gaan de daders met één maat op stap. Vier daders gaan met twee maten, drie daders met drie maten en twee daders geven aan dat het aantal maten per keer verschilt; één dader gaat met meer dan drie maten inbreken. Van de totale dadergroep (zeventien) gaan er dertien meestal met dezelfde maat/maten op stap. Vier daders gaan er met wisselende maten op uit. Het plan om te gaan inbreken is in bijna alle gevallen (twaalf van de zeventien) afkomstig van de geïnterviewde dader en zijn maat/maten samen. Vijf daders zeggen dat het initiatief bij hun maat/maten lag. Géén van de daders geeft aan dat zij zelf het plan opperden²³.

Taakverdeling en codes/signalen

Het merendeel van de inbrekers (tien van de zeventien) geeft aan een duidelijke taakverdeling af te spreken. De meest genoemde taakverdeling (zes van de tien) is het op de uitkijk staan van de één, terwijl de ander de auto openmaakt. In de overige vier gevallen maakt één dader de auto open en wordt de buit er door de ander uitgehaald.

Negen van de zeventien daders melden dat ze gebruik maken van afgesproken codes of signalen: fluiten voor onraad (vijf) en rustig weglopen of verbreken van het oogcontact door de 'uitkijk', wat aangeeft dat er onraad dreigt (vier). Acht daders maken geen gebruik van vaste codes of signalen.

Dag en plaats van inbreken

Desgevraagd zeggen elf daders van de zeventien geen voorkeur te hebben voor een bepaalde dag van de week om in te breken. Van de overige zes zeggen vier liever in het weekend dan op een weekday in te breken waarvan er weer twee een voorkeur voor de zaterdag hebben en één voor de zondag. Eén dader beweert een voorkeur voor vrijdag te hebben en één voor weekdays (dus juist niet het weekend).

Acht van de zeventien daders zeggen te weten dat sommige arrondissementen zwaardere straffen opleggen dan andere; vijf van deze acht mijden om die reden de zwaarder straffende arrondissementen.

De meeste auto-inbrekers geven er de voorkeur aan - net als woninginbrekers - binnen de eigen woonplaats in te breken (tien van de zeventien daders). De reden hiervoor is meestal het feit dat de inbreker zijn eigen woonplaats het beste kent en dat de korte afstand gemakkelijk werkt. Zes daders breken liever buiten de eigen woonplaats in en geven hiervoor als redenen 'minder kans op herkenning' en 'de kans op betrapping is kleiner'. Eén dader voerde als argument aan dat Nijmegen al leeggehaald was door de (autokrakers-)concurrentie.

Verschillende factoren, bepalen in welke buurt wordt ingebroken: de aanwezigheid van duurdere auto's²⁴ (zeven respondenten; één van hen merkt op dat hij vooral op dure stereo-installaties let) en de aanwezigheid van een parkeerterrein (door vier respondenten genoemd); één dader zoekt stille buurten op, vijf letten nergens speciaal op.

Zes daders hebben een voorkeur voor het centrum; vijf daders geven aan een voorkeur te hebben voor het stadsdeel Dukenburg, één voor Lindenholt; overige wijken worden niet genoemd.

23 Dit geeft te denken: het waarheidsgehalte van de antwoorden bij deze vraag lijkt niet groot. Waarschijnlijk komt deze vraag bedreigend over.

24 Zie ook de in paragraaf 5 beschreven bevinding van Hesseling en Van Gemert: de door hun geïnterviewde dadergroep heeft een voorkeur voor parkeerterreinen; op die parkeerterreinen maakt men wegens het grote aanbod van auto's een selectie, waarbij in eerste instantie de duurdere en de buitenlandse auto's nader onderzocht worden.

In de buurt aangekomen waar hij wil gaan inbreken, kiest de dader op grond van een aantal kenmerken de auto uit. Zeven daders kiezen een auto op een stille plek, waar weinig passanten zijn, vijf kiezen een auto zodanig dat er goede vluchtmogelijkheden zijn, één dader let op goede schuilmogelijkheden en één dader zoekt plaatsen met een kleine kans om gezien te worden; drie letten nergens speciaal op.

(Ideeën over) beveiliging

Veertien van de zeventien autokrakers zijn op de hoogte van het feit dat enkele parkeergarages in Nijmegen bewaking hebben gekregen. Voor elf van deze veertien maakt dat verschil: zij zeggen die garages te mijden; bij de overige drie zijn er twee die sindsdien extra opletten en één die toch al nooit in parkeergarages werkte. Aan de daders is gevraagd wat volgens hun goede manieren van beveiligen zijn. Veel genoemd zijn de antwoorden 'een alarmsysteem' (zes daders), 'altijd de buit uit de auto meenemen' (vijf maal) en 'zwaardere sloten' of 'steviger ramen' te monteren (vier daders); twee daders zeggen dat geen enkele manier van beveiligen effectief is.

Als auto's op de door henzelf aangegeven manier(en) zouden zijn beveiligd, zeggen twaalf van de zeventien daders niet meer in te zullen breken in auto's.

Zes van de zeventien autokrakers denken dat men zwaardere technieken toe zal passen als auto's beter beveiligd worden, vijf andere denken dat de meeste van hun collega's zullen overstappen naar een ander object; nog eens drie daders hebben geen idee hoe de doorsnee auto-inbreker zal reageren. Eén dader denkt dat er in dat geval niets verandert, een andere denkt dat men doorgaat met zoeken totdat men een minder goed beveiligde auto tegenkomt, één denkt dat men dan zal stoppen.

Alhoewel zes inbrekers zeiden een alarmsysteem een goede manier van beveiligen te vinden, geven elf daders aan dat zij toch (een poging doen tot) inbreken als zij een alarmsticker op de auto zagen zitten. Bij alle daders is het alarm daarbij wel eens afgegaan, waarna zes daders (ruwer) doorwerken aan de inbraak.

Een sticker met de tekst 'gemerkt' weerhoudt elf van de twaalf daders die deze sticker kennen, er niet van om in te breken. Bovendien, zo zeggen zestien daders is het niet/nauwelijks zo dat gemerkte waar moeilijker te verkopen is.

Auto-inbrekers en verslaving

Als niet-verslaafden hebben we diegenen aangemerkt die minder dan f 100,- per week uitgeven aan alcohol of gokken en f 0,00 aan drugs. Dit laatste criterium is gekozen om er zeker van te zijn dat er geen contacten met het (criminele) verslaafdencircuit bestaan.

Volgens deze definitie worden dertien van de zeventien²⁵ auto-inbrekers als verslaafd aangemerkt. Hierbij merken we op dat zes personen meervoudig verslaafd zijn; twee van hen kennen drie vormen en vier van hen kennen twee vormen van verslaving. Onder de geïnterviewde auto-inbrekers blijkt gokverslaving de meest voorkomende vorm van verslaving te zijn; het grootste bedrag dat hierbij werd aangegeven als wekelijkse behoefte voor deze vorm van verslaving, is f 1.000,- à f 1.500,-.

Helingcircuit

Vijftien daders namen doorgaans als buit alleen zaken mee die ze op dat moment makkelijk konden verkopen. Eén dader hield soms rekening met deze mogelijkheid en één dader nooit.

25 Inclusief de dader die zowel woning- als auto-inbraken pleegde.

De meeste daders (dertien van de zeventien) wisten voordat ze de inbraak pleegden al aan wie ze de buit gingen verkopen, vier wisten dit (bijna) nooit van te voren en één soms.

In alle gevallen (zeventien) werd de buit zo snel mogelijk na de inbraak verkocht. Twaalf van de zeventien daders zijn op de hoogte van het feit dat een officiële opkoper verplicht is de naam van de verkopende partij te registreren. Tien van deze twaalf daders verkopen hun buit dan ook liever niet aan een officiële opkoper. De overige twee daders vinden dit geen probleem omdat "opkopers zich vaak niet aan deze verplichting houden". Vier van de twaalf daders die weten dat er een registratieplicht bestaat, hebben toch weleens iets te koop aangeboden aan een officiële opkoper.

De belangrijkste criteria voor de keuze van een heler zijn volgens de geïnterviewde daders:

- 1 de heler biedt hoge prijzen (6 daders);
 - 2 de heler wil alles kopen (5 daders);
 - 3 er op kunnen vertrouwen dat de heler je niet verlinkt (4 daders).
- Eén dader vindt het belangrijkste criterium dat de heler in de buurt woont, één dader koos zijn heler omdat hij alleen die persoon kende.

De transacties blijken plaats te vinden op uiteenlopende plekken:

- 1 in de woning van de heler (4 daders);
- 2 in de auto van de heler (3 daders);
- 3 op straat (3 daders);
- 4 op steeds wisselende plaatsen (3 daders);
- 5 in een café (2 dader);
- 6 in een coffeeshop (1 dader);
- 7 in een frites-tent (1 dader).

De plaats waar de heler zich bevindt speelt in het algemeen geen rol bij de keuze van de plek waar een auto gekraakt wordt. De meeste daders (vijftien van de zeventien) hebben geen voorkeur voor een inbraak in de buurt van de heler. Twee daders geven aan dat zij graag inbreken in de buurt van de heler maar dat andere factoren belangrijker zijn.

Inbreken op een bepaald 'adres' in opdracht van de heler komt weinig voor; dertien daders doen dit zelden of nooit en vier daders doen dit soms.

3 Houding tegenover inbreken

Een onderwerp, dat we interessant genoeg achtten om er een apart hoofdstuk aan te wijden, is de houding die de daders innemen ten opzichte van het inbreken en aanverwante zaken. Dit werpt meer licht op de denktrant van daders. Er is in concreto nagegaan wat de houding is ten aanzien van het inbreken zelf, inbraak-ervaring, legaal werk, geld en vrije tijdsbesteding. Tevens zijn een aantal vragen gesteld omtrent de houding van mensen in de directe omgeving van de daders, zoals ouders, vrienden, een eventuele partner of een werkgever.

Aan de hand van een aantal uitspraken is gepoogd hiervan een beeld te krijgen. De daders gaven aan in hoeverre ze het (on)eens waren met elke uitspraak.

Bij het presenteren van de resultaten wordt een onderscheid gemaakt tussen woning- en auto-inbrekers. Alle dertien woninginbrekers hebben meegewerkt aan de beantwoording van de vragen; bij de auto-inbrekers hebben zestien daders medewerking verleend.

3.1 Houdingen van de daders

Inbreken

'Ik heb eigenlijk een hekel aan het inbreken zelf.'

Tien van de dertien woninginbrekers zijn het met deze uitspraak (helemaal) eens, één niet en één weet hierop geen antwoord.

Bij de auto-inbrekers zijn negen van de zestien daders het (helemaal) eens met de uitspraak en vijf niet; twee weten niet wat ze moeten antwoorden.

Het merendeel van de ondervraagde inbrekers vindt het inbreken op zich dus niet leuk, ongeacht of het inbraakobject nu een woning of een auto betreft.

'Ik sta er niet bij stil wat er gebeurt als ik gepakt wordt.'

Voor tien van de dertien woninginbrekers blijkt deze uitspraak op te gaan, voor drie (helemaal) niet. Vijftien van de auto-inbrekers beoordeelden deze uitspraak; voor elf van hen blijkt die op te gaan, voor vier niet.

Voor zover een dader dus rationele keuzes maakt (zie inleiding), wordt het traject na de inbraak kennelijk niet in die afweging meegenomen.

Inbraakervaring

'Hoe meer ervaring je krijgt, hoe minder vaak je hoeft in te breken.'

Het merendeel van de woninginbrekers (acht van de dertien woninginbrekers die antwoord gaven) is het hiermee (helemaal) niet eens, twee zijn het er wel mee eens en drie hebben geen mening.

Bij de zestien auto-inbrekers liggen de verhoudingen anders: zeven daders zijn het niet eens met deze uitspraak, maar zes wel; drie daders hebben geen mening hieromtrent.

'Als je meer ervaring krijgt, ga je steeds vaker inbreken.'

Ook met deze uitspraak is het merendeel der woninginbrekers (8 van de 13) het (helemaal) oneens; twee daders zijn het er (zeer) mee eens, drie weten geen antwoord.

Van de vijftien auto-inbrekers die deze uitspraak beoordeelden, zijn zes het er (sterk) mee oneens, eveneens zes het er (sterk) mee eens, en weten de overige drie niet hoe ze moeten antwoorden.

Als de uitslagen op de vorige twee uitspraken samen bekeken worden, zou je dus moeten concluderen dat er voor de meeste woninginbrekers kennelijk geen verband is tussen ervaring en frequentie van inbreken.

Voor de auto-inbrekers ligt het lastiger: er zijn ongeveer evenveel daders die dat verband wel noemen als daders die dat niet noemen.

Legaal werk

'Legaal werk levert te weinig op.'

Zes van de dertien woninginbrekers zijn het niet eens met deze uitspraak, vier hebben geen mening en drie zijn het er (zeer) mee eens. Bij de autokrakers zijn twaalf van de zestien het (helemaal) niet eens met de uitspraak en zijn vier er het (helemaal) mee eens.

Voor het merendeel van de daders kan dus gesteld worden dat ze de inkomsten uit legaal werk niet te laag vinden.

'Het zijn alleen maar rotbaantjes waarvoor ik in aanmerking kom.'

Zes van de dertien woninginbrekers zijn het hiermee (zeer) oneens, vijf (zeer) mee eens en twee hebben geen mening. Negen van de vijftien auto-inbrekers die deze uitspraak beoordeelden, zijn het er (zeer) mee oneens, vijf (zeer) mee eens en één heeft geen mening.

Er zijn dus verschillen tussen beide groepen daders: bij de woninginbrekers zijn ongeveer evenveel daders het eens met de uitspraak als oneens, terwijl bij de autokrakers duidelijk meer daders het ermee oneens zijn.

'Als je een strafblad hebt, maak je helemaal geen kans meer op werk.'

Vijf van de dertien woninginbrekers zijn het hier (zeer) mee eens, vier zijn het ermee oneens en vier hebben geen mening. Vijf van de zestien auto-inbrekers zijn het (helemaal) eens met de uitspraak, acht zijn het er (sterk) mee oneens, terwijl drie geen mening hebben.

Er is kennelijk een verschil in perceptie tussen woning- en auto-inbrekers: de auto-inbrekers zijn het voor het merendeel oneens met de uitspraak, bij de woninginbrekers liggen de meningen minder duidelijk: vrijwel evenveel daders zijn het ermee eens als mee oneens.

'Ik kan niet tegen bevelen, ik wil niet voor een baas werken.'

Tien van de dertien woninginbrekers zijn het hiermee (helemaal) oneens, drie zijn het ermee eens. Dertien van de zestien auto-inbrekers zijn het (helemaal) oneens met de uitspraak, twee zijn het ermee eens en één heeft geen mening.

Dit levert dus een duidelijk beeld op: het al dan niet kunnen velen van autoriteit speelt nauwelijks een rol bij de geïnterviewde groepen inbrekers.

'Ik kan het arbeidsritme niet opbrengen (ik heb moeite met vroeg opstaan of lange werktijden).'

Negen van de dertien woninginbrekers zijn het (helemaal) oneens met deze uitspraak, vier zijn het er (zeer) mee eens. Dertien van de zestien auto-inbrekers zijn het (helemaal) niet eens met de uitspraak, terwijl drie het er wel mee eens zijn. Moeite met het arbeidsritme van legaal werk is dus nauwelijks van belang voor de ondervraagde inbrekers.

'Ik zou best willen werken, maar het lukt me niet om aan de bak te komen.'

De situatie die in deze uitspraak geschetst wordt, blijkt op acht van de dertien woninginbrekers (helemaal) niet van toepassing, op vier (helemaal) wel; één dader weet het niet. Bij de auto-inbrekers blijkt de situatie op twaalf van de zestien da-

ders (helemaal) niet van toepassing, op drie wel terwijl één dader geen mening kan bepalen.

Voor het merendeel van beide groepen daders gaat de uitspraak dus niet op.

'Jongens zoals ik hebben nooit een kans gehad, dus doen we het maar op onze eigen manier.'

Elf van de dertien woninginbrekers zijn het hiermee (helemaal) niet eens, twee zijn het er wel mee eens. Dertien van de zestien auto-inbrekers zijn het hiermee (helemaal) niet eens, twee zijn het er wel mee eens en één houdt er geen mening op na. De meeste daders vinden dus niet dat het hen aan kansen ontbroken heeft.

Houding ten aanzien van geld

Sinds men is gaan inbreken, blijkt voor tien van de dertien woninginbrekers dat ze hun geld anders zijn gaan besteden. De voornaamste verandering houdt voor zes van deze tien in dat ze 'hun geld meer verbrassen'. De overige daders vier geven antwoorden die erop wijzen dat ze meer geld aan verslaving besteden dan voorheen:

'ik ben meer gaan gebruiken' (twee daders);

'ik ben meer heroïne gaan gebruiken';

'ik gok steeds meer'.

Voor de auto-inbrekers geldt dat elf van de zestien hun geld anders zeggen te besteden en vijf niet. Acht van die elf verbrassen hun geld meer, één geeft meer geld weg, één gokt steeds meer en één geeft meer geld uit aan zowel drugs als gokken.

Houding ten aanzien van vrije tijd

Negen van de dertien woninginbrekers melden desgevraagd dat ze hun vrije tijd anders besteden sinds ze inbreken. Vijf van deze negen gaan meer uit, twee besteden meer tijd aan hun drugsverslaving, één heeft duurdere hobby's en een andere dader meldt dat hij er nu een heel ander leefritme op na houdt.

Bij elf van de zestien auto-inbrekers is de vrije tijdsbesteding veranderd. Zes van deze elf melden dat ze meer uitgaan, één heeft duurdere hobby's, één zoekt meer koffieshops op en één heeft een ander leefritme gekregen, waarbij hij overdag slaapt in plaats van 's nachts.

3.2 Houdingen van de directe omgeving

Naast deze uitspraken waarin de houding van de daders zelf centraal staat, zijn er enkele vragen gesteld over de houding van mensen in de directe omgeving van de daders, zoals partner, ouders, vrienden, eventuele werkgever.

Partner

Zes van de dertien woninginbrekers hebben (of hadden) een partner; alle zes daders zeggen dat de partner weet dat de respondent inbraken pleegt. Sinds de dader is gaan inbreken is het contact met de partner bij vier van de zes daders niet veranderd; bij de andere twee daders is er een verslechtering in het contact opgetreden, die bij één dader tot het verbreken van de relatie heeft geleid.

Bij de auto-inbrekers hebben tien van de zestien een partner; vier van hen waren al de tijd op de hoogte van de inbraakactiviteiten van de respondent, vier niet en twee eerst niet maar later wel. In vijf van de tien gevallen is het contact met de partner verslechterd sinds de respondent is gaan inbreken, in drie gevallen is er niets in het

contact veranderd²⁶, in één geval is het contact verbroken; één autokraker kan geen inschatting maken van een verandering in het contact omdat hij het nog niet aan zijn partner verteld heeft.

Ouders

Bij tien van de dertien woninginbrekers weten de ouders dat hun zonen inbraken plegen, in drie gevallen niet. In vijf van de tien gevallen waarin de ouders op de hoogte zijn, had de respondent aanvankelijk niets verteld, maar zijn de ouders er later achter gekomen (bijvoorbeeld door aanhouding van de respondent). Sinds de dader is gaan inbreken is in zeven van de dertien gevallen het contact met de ouders verslechterd, in één geval helemaal verbroken en in vier gevallen niet veranderd.

Voor de groep auto-inbrekers geldt dat vijftien van de zestien nog ouders hebben. In tien van deze vijftien gevallen wisten de ouders eerst niet van de inbraakactiviteiten van de respondent maar zijn ze er later toch achter gekomen. Drie van de auto-inbrekers zeggen dat hun ouders van niets weten, twee zeggen dat hun ouders het al de tijd al weten.

In zeven van de vijftien gevallen is het contact met de ouders verslechterd, in vijf hetzelfde gebleven; in twee gevallen is de reactie van de ouders nog onbekend omdat ze het nog maar pas weten en in één geval weten de ouders het nog niet.

Werkgever

Zes van de dertien woninginbrekers hadden werk toen ze met inbreken begonnen. Vier van deze zes zijn ontslagen toen de werkgever hierachter kwam, één heeft ontslag genomen; van één dader is nog niet bekend hoe de werkgever gereageerd heeft.

Acht van de zestien auto-inbrekers hadden werk op het moment dat begonnen met inbreken. Bij drie van hen is nog onbekend hoe de werkgever reageert omdat de respondent deze nog niet heeft gesproken; twee van de acht zijn minder gaan werken, bij twee is geen verandering opgetreden in de werksituatie, één auto-inbreker heeft ontslag genomen.

Vrienden

Twaalf woninginbrekers gaven antwoord op de vraag of hun vriendenkring veranderd is sinds ze zijn gaan inbreken. Zes daders zeggen steeds meer criminele vrienden te hebben gekregen, twee zeggen steeds minder niet-criminele vrienden te hebben gekregen en één dader meldt een combinatie van deze twee ontwikkelingen. In totaal is er dus bij negen van de twaalf woninginbrekers een verandering die wijst in de richting van een dominantere rol van criminaliteit. Eén dader meldt een verandering die evenmin hoopgevend is: steeds meer verslaafde vrienden. Twee van de twaalf daders zeggen dat hun vriendenkring niet veranderd is.

Zeven van de zestien auto-inbrekers zeggen dat ze steeds meer criminele vrienden hebben gekregen sinds ze zijn gaan inbreken, bij vier andere is de samenstelling van de vriendenkring niet veranderd. Bij twee auto-inbrekers zijn er meer criminele en minder niet-criminele vrienden in de vriendenkring gekomen, bij één alleen minder niet-criminele vrienden; één auto-inbreker meldt dat hij vereenzaamd is sinds hij is gaan inbreken en één zegt dat hij minder criminele vrienden heeft gekregen sinds dat moment.

26 Dit blijken overigens niet de gevallen waarin de partner niet op de hoogte is. In drie van de vier gevallen waarin de partner van niks weet, maken de respondenten melding van een verslechtering in het contact.

In beide dadergroepen is de teneur dus dat criminele vrienden een meer overheersende rol krijgen binnen de vriendenkring.

4 Stoppogingen

Aan alle inbrekers zijn diverse vragen gesteld omtrent pogingen tot stoppen met inbreken. Er is specifiek aandacht besteed aan de rol van reclassering, hulpverlenende instanties hierbij. Tevens is aan de daders gevraagd in te schatten of vast werk of straf behulpzaam kunnen zijn bij stoppogingen.

Bij de presentatie van de bevindingen wordt een onderscheid gemaakt tussen woninginbrekers en auto-inbrekers. Bij de groep woninginbrekers wilden twaalf van de dertien daders meewerken aan dit onderwerp, bij de auto-inbrekers zestien van de zeventien.

4.1 Aantallen en redenen

Negen van de twaalf woninginbrekers hebben ooit geprobeerd te stoppen met inbreken, zes van deze negen meerdere malen. Voor zes daders is de laatste poging minder dan een half jaar geleden, voor drie daders tussen een half en een heel jaar geleden. Gevraagd naar de reden voor deze stoppogingen, worden nogal uiteenlopende antwoorden gegeven:

- twee daders zwichtten voor aandrang of een ultimatum van de partner;
- twee daders wilden zelf niet meer of zagen het niet meer zitten (niet nader aangegeven waarom);
- één dader kreeg een baan aangeboden;
- één dader vond het te link worden;
- één dader had het geld niet meer nodig;
- één dader was afgekickt;
- één dader wilde weg uit het circuit.

In de groep auto-inbrekers hebben dertien van de zestien ooit gepoogd te stoppen met inbreken; voor het merendeel (tien van deze dertien) is de laatste poging minder dan een half jaar geleden, voor één is het tussen een half en één jaar geleden, voor één tussen één en twee jaar, voor één meer dan twee jaar. Hun opgave van redenen om te stoppen is evenals bij de woninginbrekers sterk variërend:

- drie kregen een baan aangeboden;
- twee stopten op aandrang van familie of partner;
- twee wilden zelf stoppen, één van hen omdat hij 'het' niet meer zag zitten
- één vond het te link worden;
- voor één was de spanning eraf;
- één stopte vanwege veroordeling;
- één hield op omdat hij wilde stoppen met druggebruik;
- voor één leverde het te weinig op: de fabriek verdient beter volgens hem;
- één stopte omdat hij 'bedonderd' werd door zijn collega-inbreker.

4.2 Rol van de reclassering

Bij de negen woninginbrekers die ooit stoppogingen hebben ondernomen, zijn er vijf waarbij de reclassering tijdens die pogingen geholpen heeft (vier daders) of op het moment van interviewen hielp (één van deze vijf daders). Drie van deze vijf daders melden dat de steun van de reclassering niet geholpen heeft. Gevraagd naar de oorzaak hiervan, zeggen deze drie:

'ik was te verslaafd';

'ze wisten me niet uit de vriendenkring te halen';
'ze doen niet echt iets voor je'.

Zeven van de dertien auto-inbrekers die geprobeerd hebben te stoppen met inbreken, melden dat ze hierbij hulp van de reclassering hebben gekregen. Bij drie van die zeven was de hulp tevergeefs; in twee gevallen had de reclassering te weinig tijd, in één geval wilde de respondent zelf niet meewerken.

4.3 Rol van hulpverlenende instanties

Vijf van de negen woninginbrekers die geprobeerd hebben om te stoppen, hebben hierbij te maken gehad met (andere) hulpverlenende instanties. Bij vier van deze vijf betrof het Archo, bij één het CAD/GGD in verband met afkicken. Eén respondent meldt dat de hulp succesvol is geweest, bij de andere vier heeft de ondersteuning niet geholpen om te stoppen. De redenen voor de mislukkingen, zijn:

'ze doen niet echt iets voor je';
'ze wisten me niet uit de vriendenkring te halen';
'ze waren te soft';
'er ging teveel mis met mezelf'.

Bij de auto-inbrekers hebben vijf van de dertien die ooit stoppogingen hebben ondernomen, te maken gehad met hulpverlenende instanties. Twee van hen met Archo, één met het JAC, één met het CAD/GGD; één autokraker heeft niet aangegeven met welke instantie hij contact had. Bij twee van de vijf heeft de hulp niet mogen baten, bij één heeft het een jaar geholpen, één weet nog niet of hij er baat bij heeft omdat het contact er nog maar pas is; één dader heeft op deze vraag geen antwoord gegeven.

Van de drie bij wie de hulp op langere termijn geen effect had, hebben twee een mogelijk oorzaak aangegeven: één dader zegt dat het aan hemzelf lag, één meent dat er niet echt actief iets voor hem gedaan is.

4.4 Rol van vast werk

Zes van de twaalf woninginbrekers denken desgevraagd dat vast werk hun zou kunnen helpen te stoppen met inbreken, maar eveneens zes denken dat dit hen niet zou helpen. Aan de eerste zes zijn enkele vragen gesteld om erachter te komen onder welke voorwaarden vast werk zou kunnen helpen.

Vier van deze zes blijken vaardigheden te bezitten om betaald werk te doen. Bij twee van hen betreft het vaardigheden in de bouwvak, bij de derde in de electronica en bij de vierde in de meubelindustrie.

Alle zes blijken een mening te hebben over wat er zou moeten veranderen om hun kans op werk te vergroten. Drie van hen menen dat speciale bemiddeling voor mensen met een strafblad zou kunnen helpen, twee vinden dat de mogelijkheden voor om- en bijscholing zouden moeten verbeteren en één dader vindt dat werk meer zou moeten opbrengen.

Bij de auto-inbrekers denken tien van de zestien daders dat vast werk hen zou kunnen helpen, drie denken dit niet en drie anderen weten niet of dit kan helpen. De tien die heil van vast werk verwachten, zijn naar hun vaardigheden gevraagd. Sommige personen bleken op meer terreinen vaardigheden te bezitten. Vijfmaal werd de metaalbewerking genoemd, viermaal de horeca, driemaal de bouwvak; vervoerbranche, landbouw, handel, kantoor en meubelbranche werden elk eenmaal genoemd.

Negen van de zestien daders hebben een mening over hetgeen er zou moeten veranderen om de kans op werk te vergroten. Maar liefst zes van hen menen dat er

niets hoeft te veranderen, de andere drie vinden dat er een speciale bemiddeling zou moeten zijn voor mensen met een strafblad.

4.5 Rol van straf

Zeven van de twaalf woninginbrekers menen dat straf hun niet kan helpen het inbreken te staken, vijf wel. Vier van de vijf daders die denken dat straf hun kan helpen, menen dat er dan wel iets aan de manier van straffen moet veranderen; één dader weet niet of er iets zou moeten veranderen. De vier daders die verandering willen zien, concretiseren dit in:

- sneller straffen;
- verplicht afkicken;
- geen vrijheidsstraf, maar onderhouds- en reparatiewerk verrichten;
- straf laten afhangen van de persoon.

Negen van de zestien auto-inbrekers denken dat straf hen kan helpen te stoppen met inbreken, zeven niet²⁷. Zes van de negen die baat denken te hebben bij straf, vinden dat er iets aan de manier van straffen moet veranderen, twee weten dit niet en één vindt dat er op dat gebied niets hoeft te veranderen. De zes mensen die veranderingen wenselijk vinden, noemen:

- (om)scholen tijdens straf (2x);
- zwaarder straffen (2x), waarvan eenmaal onder het motto 'in Nederland hebben ze geen straffen';
- niet-leuke straffen opleggen en strafbans vergroten²⁸ (1x)
- sneller straffen (1x).

4.6 Redenen om opnieuw te beginnen na stoppoging

Acht van de negen woninginbrekers die ooit stoppogingen hebben ondernomen zijn toch weer gaan inbreken²⁹. Zeven van hen zijn minder dan een half jaar geleden weer begonnen, één tussen een half en één jaar geleden.

Als motivatie geeft men op:

- 'ik wilde van verslaving af maar ben toch weer gaan gebruiken' (vier daders);
- 'ik ben overgehaald door vrienden' (drie daders);
- acute geldnood (één dader).

Verslaving en vrienden blijken voor de woninginbrekers dus belangrijke factoren bij het opnieuw beginnen.

Elf van de dertien auto-inbrekers die ooit probeerden te stoppen met inbreken, zijn minder dan een half jaar geleden weer begonnen, bij de andere twee is dat tussen een half en één jaar geleden. Als voornaamste redenen hiervoor noemen zij:

- acute geldnood (zeven daders);
- het missen van de spanning (drie daders);
- 'ik wilde van verslaving af maar ben toch weer gaan gebruiken' (twee daders);
- 'ik ben overgehaald door vrienden' (één dader).

Bij de auto-inbrekers lijken de motieven om weer te beginnen af te wijken van die bij de woninginbrekers. De acute geldnood van de zeven autokrakers blijkt echter in vier van de zeven gevallen bij verslaafde daders (in casu drugs of alcohol) te

27 Eén van die zeven merkt op dat straf een tegengesteld effect heeft, omdat je er in gevangenschap meer inbraaktechnieken bij leert.

28 Deze respondent meldt dat hij tien keer opgepakt is en slechts één keer gestraft.

29 Eén respondent is niet opnieuw begonnen, maar claimt te zijn opgepakt toen hij al gestopt was.

zijn voorgekomen. Het vermoeden lijkt gerechtvaardigd dat acute geldnood en verslaving met elkaar te maken hebben. In dat geval zouden de motieven van beide groepen minder afwijken. We kunnen dit vermoeden echter niet hard maken, omdat er niet naar de oorzaak van de geldnood is gevraagd.

4.7 Overstappen naar ander delict

Stoppen met inbreken kan ook inhouden dat men naar een ander delict overstapt. Twee van de twaalf woninginbrekers zitten volgens eigen zeggen hier weleens aan te denken, tien niet. Van de twee potentiële overstappers blijken de gedachten van de één uit te gaan naar overvallen, die van de ander naar winkeldiefstal. Veertien van de auto-inbrekers denken nooit aan overstappen op een ander delict, twee wel. Het delict waaraan beide twee dan denken, is overval.

BIJLAGEN

Bijlage 1:

Introductiebrief ter verkrijging van medewerking voor de dader-interviews

Bijlage 2:

Compleet overzicht van auto-inbraken naar automerk

Merk	absoluut aantal	%
Alfa (Romeo)	4	0,7
Audi	25	4,5
Austin	1	0,2
Auto-Bianchi	1	0,2
BMW	14	2,5
Château (camper)	1	0,2
Citroën	18	3,2
Daihatsu	2	0,4
Daimler	1	0,2
Datsun	2	0,4
Fiat	21	3,8
Ford ¹	45	
8,0		
Honda	13	2,3
Hyundai	3	0,5
Ivel (autobus)	1	0,2
Jaguar	1	0,2
Lada	1	0,2
Lancia	2	0,4
Mazda	23	4,1
Mercedes ²	21	3,8
Mitsubishi	10	1,8
Nissan	16	2,9
Opel	92	16,4
Peugeot	19	3,4
Range Rover	1	0,2
Renault	26	4,6
Rover	1	0,2
Saab	4	0,7
Scania (vrachtwagen)	1	0,2
Seat	4	0,7
Suzuki	5	0,9
Talbot	2	0,4
Toyota	23	4,1
Van Hool (i.c. autobus)	1	0,2
Volkswagen ³	116	20,7
Volvo	17	3,0
Onbekend	22	3,9
Totaal	560	100

¹ Bevat ook één of meerdere inbraken in een bestelauto van dit merk.

² Zie noot 1.

³ Zie noot 1.